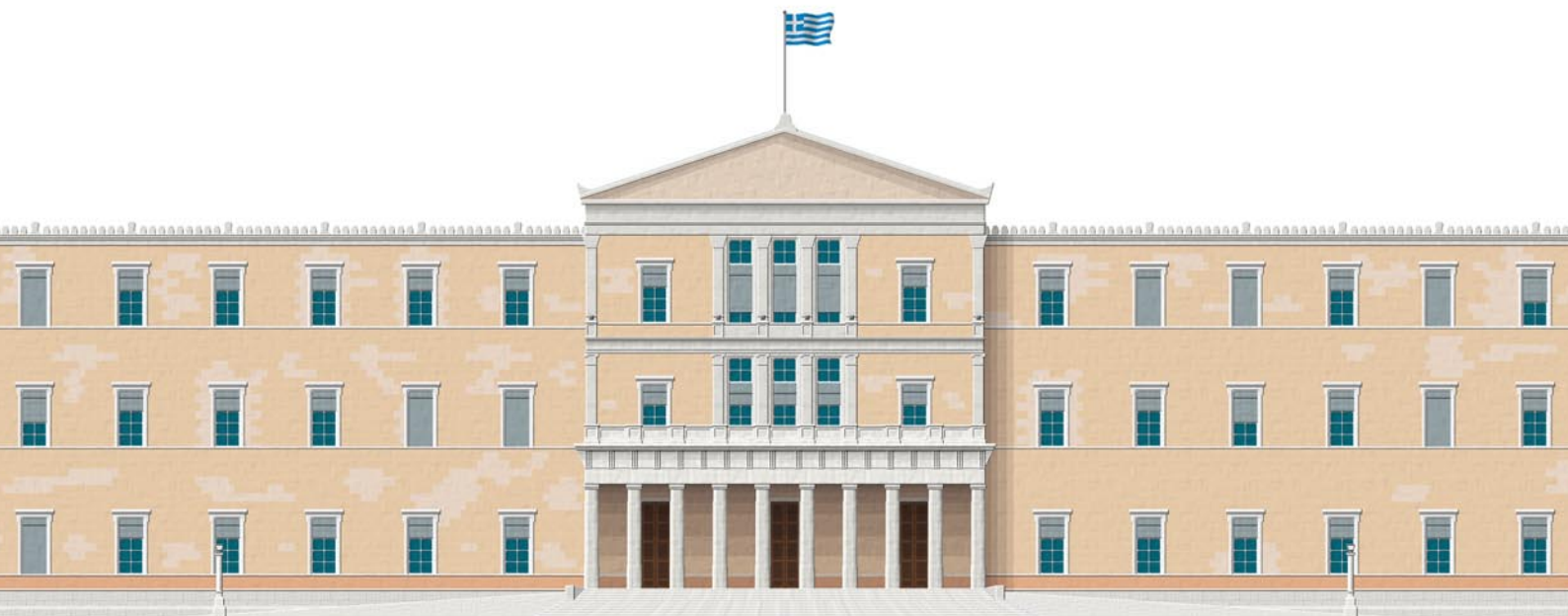

Ολιστική ανάλυση
του κοινοβουλευτικού
ελέγχου κατά την
περίοδο 2019 - 2023

Δρ. Ελένη Κιούση

ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

Η **Ελένη Κιούση** γεννήθηκε στη Σπάρτη και είναι μητέρα δύο παιδιών.

Σπούδασε Νομικά στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Πανεπιστήμιο Paris I Panthéon - Sorbonne από το οποίο απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο στο Τραπεζικό και Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος της Σχολής Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Εργάστηκε στη Νομική Υπηρεσία της τράπεζας «Société Générale» στο Παρίσι και άσκησε δικηγορία στην Αθήνα. Από το 2000 υπηρέτησε στη Βουλή των Ελλήνων ως συνεργάτης του Α' Αντιπροέδρου και στη Διεύθυνση Νομοθετικού Έργου. Από το 2012 ασκεί διευθυντικά καθήκοντα στη Βουλή των Ελλήνων και από το 2017 είναι Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου.

Έχει συγγράψει Εγχειρίδιο Μελέτης για τους φοιτητές του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (1999) με τίτλο: «Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης-Εισαγωγή στο δίκαιο».

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	05
---------------	----

ΜΕΡΟΣ 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	07
1.1 Αντικείμενο της έρευνας.....	07
1.1. Ερευνητικός σκοπός.....	08
1.2. Ορολογία.....	08
1.3. Μεθοδολογία.....	10

ΜΕΡΟΣ 2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	11
1.1. Ειδικές διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου (εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου και θεματολογία).....	12
1.2. Αριθμός συνεδριάσεων ανά ειδική διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου.....	16
Γράφημα 1. Αριθμός συνεδριάσεων ανά ειδική διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	17
2.1. Τακτικός κοινοβουλευτικός έλεγχος (αριθμός Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου και Θεματολογία).....	17
2.1.1. Σύνολο γραπτών και προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού ελέγχου σε αριθμούς.....	17
Γράφημα 2. Σύνολο κατατεθειμένων γραπτών και προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ).....	17
2.1.2. Θεματολογία του συνόλου των Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ).....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	20
3.1.Γραπτά Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ).....	20
Γράφημα 3. Γραπτά ΜΚΕ: Αναλογία ανά ΜΚΕ.....	20
3.2.Τα δέκα πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων γραπτών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ).....	21
Γράφημα 4. Τα δέκα (10) πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων γραπτών ΜΚΕ.....	21
3.3. Ο αριθμός γραπτών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) που κατατέθηκαν από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες.....	22
Γράφημα 5. Αναλογία γραπτών ΜΚΕ που κατατέθηκαν ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	24
4.1. Προφορικά Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ).....	24
Γράφημα 6. Προφορικά ΜΚΕ: Αναλογία ανά κατατεθειμένο ΜΚΕ	24
4.2. Επίκαιρες Ερωτήσεις.....	25
4.2.1. Ανταπόκριση των Υπουργών κατά τη συζήτηση των Επίκαιρων Ερωτήσεων	25
4.2.2. Τα 10 πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων	26
Γράφημα 7. Τα δέκα (10) πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων.....	26
4.2.3. Επίκαιρες Ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό (Ώρα Πρωθυπουργού).....	27
4.2.3.1. Ο αριθμός των κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων προς τον Πρωθυπουργό.....	27
Γράφημα 8. Κατατεθειμένες επίκαιρες ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό ανά ερωτώντα βουλευτή	27
4.2.3.2. Η θεματολογία της Ώρας του Πρωθυπουργού ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα	28
4.2. Ο αριθμός των προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) που συζητήθηκαν στην Ολομέλεια ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα	29
Γράφημα 9. Αριθμός προφορικών ΜΚΕ που συζητήθηκαν στην Ολομέλεια ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα (2019-2023)	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	30
5.1. Τα θέματα που αναδείχθηκαν ως «σημαντικά» στον κοινοβουλευτικό έλεγχο την περίοδο από 7.7.2019 έως 22.4.2023	30
5.1.1. Για τη διαχείριση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της πανδημίας.....	30
5.1.2. Για τη διαχείριση των συνεπειών της κρίσης ενέργειας και κόστους διαβίωσης	31
5.1.3. Για την ορθή λειτουργία του κράτους.....	32
5.1.4. Για το ιδιωτικό χρέος και ζητήματα πτωχευτικού κώδικα	33
5.1.5. Για ζητήματα Δημοκρατίας, θεσμών, ποιότητας του πολιτεύματος και έλλειψης διαφάνειας	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	36
ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	36

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας (Ιούλιος 2019-Απρίλιος 2023), η χώρα αντιμετώπισε επάλληλες κρίσεις, με διαφοροποιημένες επιπτώσεις στη δημόσια κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή. Οι κρίσεις αυτές, σε μεγάλο βαθμό, διαμόρφωσαν την κυβερνητική πολιτική και το δημόσιο διάλογο.

Στις 28 Φεβρουαρίου 2020, η Τουρκία προκάλεσε «τεχνητή» κρίση μικρής χρονικής διάρκειας, με την **απόπειρα μαζικής εισόδου παράτυπων μεταναστών στον Έβρο**. Εν συνεχεία, η Ελλάδα βρέθηκε αντιμέτωπη με τρεις διεθνείς κρίσεις: **την επιδημιολογική** του covid 19, **την ενεργειακή και την κρίση κόστους διαβίωσης (ακρίβεια)**.

Η χώρα κλήθηκε να αντιμετωπίσει τις υγειονομικές συνέπειες της πανδημίας από τις 13 Μαρτίου 2020, που τέθηκαν σε ισχύ τα πρώτα περιοριστικά μέτρα κατά της διασποράς του κορωνοϊού (πρώτη καραντίνα), έως την 27 Μαρτίου 2023, που καταργήθηκε και το τελευταίο μέτρο για την αντιμετώπιση του ιού – η χρήση μάσκας.

Ο δημόσιος διάλογος επικεντρώθηκε στη διαχείριση των επιπτώσεων της πανδημίας. Σημείο πολιτικής αντιπαράθεσης αναδείχθηκε η γνωστή ως «Λίστα Πέτσα». Πρόκειται για χρηματική αποζημίωση Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για την προώθηση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι», σε δύο στάδια: αρχικά σε 1.232 Μέσα Ενημέρωσης και, στη συνέχεια, στους πανελλαδικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης¹

Τα προβλήματα της πανδημικής κρίσης covid 19 στην εφοδιαστική αλυσίδα, ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία προκάλεσαν αναταραχή στο παγκόσμιο οικονομικό και ενεργειακό σύστημα. Από τον Οκτώβριο του 2021 και μετά εμφανίστηκαν σε όλη την Ευρώπη οι ανατιμητικές επιπτώσεις στο κόστος ενέργειας, ως συνέπεια του πολέμου στην Ουκρανία. Αυτό συνέβη λόγω της υψηλής ενεργειακής εξάρτησης των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη Ρωσία (φυσικό αέριο και πετρέλαιο).

Από το 2022 έγιναν εμφανείς οι δευτερογενείς επιπτώσεις στην οικονομία. Αυξήθηκαν οι τιμές σε όλο το φάσμα των αγαθών και υπηρεσιών, με συνέπεια την άνοδο του κόστους διαβίωσης και τη μείωση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών.

Η ενεργειακή κρίση έθεσε υπό αμφισβήτηση το **χρονοδιάγραμμα της πράσινης μετάβασης** για την επίτευξη ανθρακικής ουδετερότητας έως το 2050. Στη χώρα μας, η προσωρινή επαναπροτεραιοποίηση του λιγνίτη και οι επενδύσεις σε νέα ορυκτά καύσιμα (π.χ. υδροποιημένο φυσικό αέριο) εντάχθηκαν στο δημόσιο διάλογο για την κλιματική αλλαγή.

¹ Βλ. ΚΥΑ 840/2020 (ΦΕΚ 475/Β' /27-10-2020).

Από το 2020 έως 2022 **ακραία καιρικά φαινόμενα και φυσικές καταστροφές** έπληξαν τη χώρα: οι πυρκαγιές στην Εύβοια και Αττική (Αύγουστος, 2021), οι σεισμοί στην περιοχή της Ελασσόνας στη Θεσσαλία (Μάρτιος 2021) και στο δήμο Μίνωα Πεδιάδος στην Κρήτη (Σεπτέμβριος 2021), καθώς και τα τρία ισχυρά κύματα κακοκαιρίας (ΙΑΝΟΣ το Σεπτέμβριο 2020, ΜΗΔΕΙΑ το Φεβρουάριο 2021 και ΕΛΠΙΔΑ τον Ιανουάριο 2022).

Η ετοιμότητα του κρατικού μηχανισμού δοκιμάστηκε. Ο πολιτικός διάλογος για την αποτελεσματικότητα της Κυβέρνησης οξύνθηκε. Η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση ενέτεινε τον κοινοβουλευτικό έλεγχο για τη στήριξη επιχειρήσεων, αγροτών και νοικοκυριών.

Από τον Αύγουστο του 2022 η δημόσια συζήτηση εστιάστηκε στην υπόθεση των παρακολουθήσεων από την **Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ)**, πολιτικών προσώπων και δημοσιογράφων και σε ζητήματα Δημοκρατίας και λειτουργίας του κράτους δικαίου.

Τέλος, από τις 28 Φεβρουαρίου 2023 και, με φθίνουσα δημοσιότητα μέχρι τη λήξη της κοινοβουλευτικής περιόδου, το θανατηφόρο **σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη** κυριάρχησε στην επικαιρότητα και τον πολιτικό διάλογο.

Σ' αυτό το πλαίσιο, η Κυβέρνηση του κ. Κυριάκου Μητσοτάκη σχεδίασε και προγραμματίσε τις δημόσιες πολιτικές, πρότεινε νόμους, ήλεγξε την εμπρόθεσμη και ορθή εφαρμογή τους, αντιμετώπισε προκλήσεις και διαχειρίστηκε τις εξωγενείς κρίσεις. Η κυβερνητική πολιτική οργανώθηκε με το νόμο για το Επιτελικό Κράτος (ν. 4622/2019), σύμφωνα με τις «αρχές της νομιμότητας, της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, της αναγκαιότητας και επικουρικότητας και της αξιοκρατίας και του επαγγελματισμού²».

Στις 22 Απριλίου 2023 κηρύχθηκε η λήξη των εργασιών της ΙΗ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου (7-7-2019 έως 22-4-2023). Ο πολιτικός διάλογος που διεξήχθη στη Βουλή, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, αφορούσε την κυβερνητική πολιτική. Μέσω του ελέγχου, όφειλε να αναζητηθεί η υπεύθυνη ενημέρωση από την Κυβέρνηση για οποιαδήποτε δημόσια υπόθεση, προκειμένου τόσο οι βουλευτές όσο και οι πολίτες να αξιολογήσουν το κυβερνητικό έργο, να αποτιμήσουν την πορεία του και, εν τέλει, να διαμορφώσουν συγκροτημένη άποψη για την κυβερνητική πολιτική.

Η δημοσιογραφική έρευνα δεν μπορούσε παρά να εστιάζει, αποσπασματικά και επιλεκτικά, σε θέματα υψηλού δημόσιου ενδιαφέροντος. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της τετραετίας, ο κοινοβουλευτικός έλεγχος ασκήθηκε με δεκάδες χιλιάδες εργαλεία (σαράντα οκτώ χιλιάδες εκατό σαράντα **(48.140)** Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου και είκοσι μία **(21)** υποθέσεις ειδικών διαδικασιών). Η θεματολογία τους, συνήθως, αντικατόπτριζε τις προγραμματικές και πολιτικές αποκλίσεις των κομμάτων, καθώς επίσης και τη μεταβολή των υποκείμενων συνθηκών (υγειονομικών, πολιτικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών).

² Άρθρο 19 παρ.1 του ν. 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος.

ΜΕΡΟΣ 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Αντικείμενο της έρευνας

Η παρούσα έρευνα είναι πρωτογενής. Αφορά τη συγκέντρωση, ταξινόμηση και ανάλυση μη επεξεργασμένου υλικού. Στόχος της είναι η διερεύνηση της θεσμικής ελεγκτικής λειτουργίας της Βουλής την τελευταία τετραετία. Για το σκοπό αυτό εξετάζουμε τον όγκο, την πυκνότητα, το εύρος και τη θεματολογία των εργαλείων κοινοβουλευτικού ελέγχου [Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) και ειδικών διαδικασιών], τα οποία επέλεξε και αξιοποίησε τόσο η κοινοβουλευτική πλειοψηφία όσο και η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση, μείζων και ελάσσων.

Το οργανωτικό ερώτημα της παρούσας έρευνας έχει ως εξής:

Με πόσα και ποια εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου και σε ποιους τομείς πολιτικής επικεντρώθηκε ο πολιτικός διάλογος στη Βουλή από τις 7-7-2019 έως τις 22-4-2023;

Επιμέρους ερευνητικά ζητήματα είναι τα ακόλουθα:

- Η ποσότητα των εργαλείων κοινοβουλευτικού ελέγχου που αξιοποιήθηκαν από το σύνολο των κοινοβουλευτικών ομάδων για τη διάγνωση και δημοσιοποίηση κρίσιμων για το δημόσιο συμφέρον ζητημάτων ή για την αμφισβήτηση της κυβερνητικής πολιτικής.
- Η θεματολογία που επέλεξε να αναδείξει κάθε κοινοβουλευτική ομάδα.
- Κατά πόσο η Βουλή, μέσω των διαδικασιών κοινοβουλευτικού ελέγχου, λειτούργησε ως *forum* δημόσιου πολιτικού διαλόγου, συμβάλλοντας στην υπεύθυνη κοινοβουλευτική πληροφόρηση βουλευτών και πολιτών.
- Σε ποιο βαθμό ο πολιτικός διάλογος, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, ανέδειξε ζητήματα που η κοινωνία θεωρεί «σημαντικά»³.
- Κατά πόσο το επιτελικό κράτος, στο πλαίσιο της αρχής του σεβασμού μεταξύ των πολιτειακών οργάνων, ενίσχυσε τη συμμετοχή και ανταπόκριση των Υπουργών στις διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου.
- Εάν ο πολιτικός διάλογος στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου καθορίστηκε από την «πολιτική ατζέντα» των κοινοβουλευτικών ομάδων ή από την επικαιρότητα και την κυβερνητική διαχείριση.

³ Η κατάταξη των ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων της κοινωνίας αποτυπώνεται στις έρευνες κοινής γνώμης. Ενδεικτικά αναφέρω: <https://prorata.gr/wp-content/uploads/2023/04/ΣΦΥΓΜΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΥ-2023.pdf>, http://www.mrb.gr/Mrb/media/TV_OPEN_24_04_2023-26_04_2023.pdf

1.1 Ερευνητικός σκοπός

Η έρευνα καταγράφει και ταξινομεί τα θέματα που μεταφέρθηκαν τη Βουλή των Ελλήνων, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού διαλόγου, ως αιτήματα της κοινωνίας μέσω των αντιπροσώπων της, κατά την περίοδο διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας (2019-2023).

Μέχρι σήμερα, το αντικείμενο της παρούσας έρευνας εξετάζεται αποσπασματικά ή/και επιλεκτικά. Η καινοτομία της ερευνητικής προσπάθειας έγκειται στην ολιστική προσέγγιση των κοινοβουλευτικών εργαλείων και της θεματολογίας τους, όπως αξιοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη περίοδο, με ποσοτική παράθεση και ποιοτική ανάλυση των ευρημάτων.

1.2. Ορολογία

Τα εργαλεία άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου στην Ολομέλεια της Βουλής διακρίνονται σε:

- **Ειδικές διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου:** αίτημα για παροχή ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής στην Κυβέρνηση, προτάσεις για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, προτάσεις δυσπιστίας, αιτήματα για προ Ημερησίας διατάξεως συζητήσεις κ.ά..

- **Μέσα «τακτικού» Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ):** αναφορές, ερωτήσεις, επίκαιρες ερωτήσεις, αιτήσεις κατάθεσης εγγράφων (ΑΚΕ), ερωτήσεις με ΑΚΕ, επερωτήσεις και επίκαιρες επερωτήσεις.

Ως **«Γραπτά»** Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) χαρακτηρίζονται όσα υποβάλλουν οι βουλευτές και τους απαντούν γραπτώς οι αρμόδιοι Υπουργοί ή/και ο Πρωθυπουργός: αναφορές, ερωτήσεις, ερωτήσεις με αιτήσεις κατάθεσης εγγράφων (ΑΚΕ) και αιτήσεις κατάθεσης εγγράφων (σημ: στις ΑΚΕ απαντούν μόνο οι αρμόδιοι Υπουργοί).

Ως **«Προφορικά»** ΜΚΕ ορίζονται όσα υποβάλλουν οι βουλευτές και τους απαντούν προφορικώς οι αρμόδιοι Υπουργοί: επίκαιρες ερωτήσεις, επερωτήσεις και επίκαιρες επερωτήσεις, ή απαντά ο Πρωθυπουργός στις επίκαιρες ερωτήσεις που του απευθύνονται («Ωρα Πρωθυπουργού»).

Η άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου μπορεί να χαρακτηριστεί ως **«ήπια»** ή **«επιθετική»**. Ο προσδιορισμός της καθορίζεται τόσο από την επιλογή των Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) και των ειδικών διαδικασιών όσο και από τη συχνότητα προσφυγής σε κορυφαίες διαδικασίες, όπως είναι η πρόταση δυσπιστίας ή η πρόταση για σύσταση εξεταστικών επιτροπών κ.ά.

Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) **«ήπιας άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου»** χαρακτηρίζονται οι αναφορές, οι ερωτήσεις, οι επίκαιρες ερωτήσεις, οι αιτήσεις κατάθεσης εγγράφων (ΑΚΕ), οι ερωτήσεις με ΑΚΕ. Θεωρούνται «ήπιας», διότι αποσκοπούν στην έκφραση αιτήματος ή παραπόνου ή στην **ενημέρωση και πληροφόρηση του Κοινοβουλίου** ή την κατάθεση εγγράφων από την Κυβέρνηση για δημόσια υπόθεση.

Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) ή διαδικασίες **«επιθετικής άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου»** είναι οι επερωτήσεις και οι επίκαιρες επερωτήσεις. Μέσω αυτών των ΜΚΕ, **ασκείται έλεγχος στην Κυβέρνηση** για πράξεις ή παραλείψεις της, ενώ κατά τη συζήτησή τους στην Ολομέλεια της Βουλής μετέχουν όλες οι Κοινοβουλευτικές Ομάδες. Γι' αυτό και στην πράξη ασκούνται, αποκλειστικά, από βουλευτές της αντιπολίτευσης. Οι προτάσεις για σύσταση ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής προκαταρκτικής εξέτασης («προκαταρκτική επιτροπή») αποσκοπούν στη **διερεύνηση ποινικών αδικημάτων** που τυχόν διαπράχθηκαν από μέλη Κυβερνήσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Αξιοποιούνται, συνήθως, από την εκάστοτε συμπολίτευση κατά μελών προηγούμενης Κυβέρνησης, παρά από την κοινοβουλευτική αντιπολίτευση. Οι προτάσεις για σύσταση εξεταστικών επιτροπών αποσκοπούν στη **διερεύνηση ειδικών ζητημάτων δημόσιου ενδιαφέροντος** και στην αναζήτηση ενδεχόμενων **πολιτικών ευθυνών**. Αξιοποιούνται, συνήθως, από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Ωστόσο, η Αναθεώρηση του Συντάγματος του 2019 διέυρνε τα δικαιώματα της αντιπολίτευσης ως προς τη δυνατότητα υποβολής πρότασης και λήψης απόφασης για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής. Με την τροποποίηση αυτή, η αντιπολίτευση απέκτησε τη δυνατότητα να αξιοποιήσει, περιορισμένα, την εν λόγω διαδικασία. Κορυφαίο ΜΚΕ επιθετικής άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου είναι η πρόταση δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης ή μέλους της. Η κατάθεσή της σηματοδοτεί τη **συνολική αμφισβήτηση της κυβερνητικής πολιτικής** και αποσκοπεί στην απώλεια της «δεδηλωμένης» της Κυβέρνησης από την Βουλή.

Η ανάγνωση των προγραμματικών δηλώσεων της Κυβέρνησης και η παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην Κυβέρνηση, οι προ Ημερησίας διατάξεως συζητήσεις σε επίπεδο Αρχηγών κομμάτων, οι ανακοινώσεις και δηλώσεις της Κυβέρνησης ενώπιον της Βουλής και οι επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό («Ώρα Πρωθυπουργού»), συγκροτούν διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου και ΜΚΕ που θα τα χαρακτηρίζαμε **«υψηλής πολιτικής ορατότητας» και πολιτικής βαρύτητας**. Ο λόγος είναι η συμμετοχή του Πρωθυπουργού ή/και των Αρχηγών των Κοινοβουλευτικών Ομάδων κατά τη συζήτησή τους στην Ολομέλεια. Στην ίδια κατηγορία με συγκριτικά υψηλή **πολιτική βαρύτητα** εμπíπτουν και τα αιτήματα για σύσταση διακομματικών επιτροπών, οι οποίες μελετούν εθνικού ή γενικότερου ενδιαφέροντος ζητήματα.

1.3 Μεθοδολογία

Η μεθοδολογική προσέγγιση εστιάζει στην ποσοτική έρευνα και ποιοτική ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων σε σχέση με τα εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου που αξιοποιήθηκαν από τους βουλευτές, κατά την χρονική περίοδο από τον Ιούλιο του 2019 έως τον Απρίλιο του 2023.

Συγκεντρώθηκαν και ταξινομήθηκαν ανά Μέσο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ), ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα και ανά Υπουργείο συνολικά **σαράντα οκτώ χιλιάδες εκατό σαράντα (48.140) ΜΚΕ** που υποβλήθηκαν κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Ερευνήθηκαν και καταγράφηκαν, με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, **οι κυριότεροι τομείς δημόσιων πολιτικών**, στους οποίους αναφέρονταν **τα ανωτέρω 48.140 ΜΚΕ**.

Παρουσιάσθηκε, ημερολογιακά, **η θεματική σε είκοσι μία (21) ειδικές διαδικασίες** κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Αναδείχθηκε η θεματική ανά κοινοβουλευτική ομάδα και ερωτώντα βουλευτή **στις ογδόντα (80) επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό** κ. Μητσοτάκη.

Παρουσιάσαμε τις **«σημαντικότερες» θεματικές** και τα **εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου** που αξιοποιήθηκαν για να τις αναδείξουν κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Η έρευνα βασίστηκε **στην αναλυτική καταγραφή και ταξινόμηση των θεματικών τεσσάρων χιλιάδων τετρακοσίων εξήντα εννέα (4.469) «προφορικών» Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου ανά κοινοβουλευτική ομάδα⁴.**

Οι θεματικές **εξετάστηκαν** ανά τακτική Σύνοδο, δηλαδή **σε ετήσια βάση**. Με τον τρόπο αυτό κατανοήθηκαν σαφέστερα οι διαφοροποιήσεις στη θεματική των κοινοβουλευτικών ομάδων που προκλήθηκαν από τις μεταβαλλόμενες, κάθε φορά, υγειονομικές, πολιτικές, περιβαλλοντικές ή οικονομικές συνθήκες.

⁴ Η ειδικότερη θεματολογία όπως έχει ταξινομηθεί είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

ΜΕΡΟΣ 2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κατά τη διάρκεια της ΙΗ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου συζητήθηκαν προτάσεις ή αιτήματα για συνολικά είκοσι μία **(21) υποθέσεις ειδικών διαδικασιών** κοινοβουλευτικού ελέγχου και υποβλήθηκαν συνολικά σαράντα οκτώ χιλιάδες εκατό σαράντα **(48.140)** Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ), γραπτά και προφορικά.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει το θεσμό του κοινοβουλευτικού ελέγχου (άρθρο 70 παράγραφος 6).⁵ Ο πολιτικός διάλογος που διεξάγεται κατά τη διάρκειά του, ενημερώνει τους βουλευτές και διαφωτίζει τους πολίτες για την κατάσταση των δημόσιων πραγμάτων και την πορεία του κυβερνητικού έργου.

Όσο πιο ουσιαστικός και αποτελεσματικός είναι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος που ασκείται στο κυβερνητικό έργο τόσο περισσότερο διασφαλίζεται η τήρηση της λαϊκής κυριαρχίας. Προϋπόθεση είναι η έγκαιρη και υπεύθυνη πληροφόρηση της Βουλής από την «κυβερνητική και διοικητική μηχανή». Θεμελιώδης παράμετρος η ποιότητα της συζήτησης που διεξάγεται εντός του Κοινοβουλίου, ως forum δημόσιου πολιτικού διαλόγου ανάμεσα στις εκπροσωπούμενες πολιτικές δυνάμεις.

Τα εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου ποικίλουν σε σχέση με το περιεχόμενο και τη στόχευσή τους⁶, την ένταση, τη συχνότητα άσκησής τους, τη δημοσιότητα που λαμβάνουν και το πολιτικό αποτέλεσμα που δύνανται να δρομολογήσουν.

⁵ Η άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου προβλέπεται, καταρχάς, στις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), Μέρος Κοινοβουλευτικό (ΦΕΚ 106 Α΄/24-6-1987), όπως ισχύει, και, συγκεκριμένα, στα άρθρα 124–138 Α΄ (τακτικός κοινοβουλευτικός έλεγχος) και 141–159 (ειδικές διαδικασίες). Επικουρικά προβλέπεται στις διατάξεις για τη λειτουργία των Διαρκών και Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών της Βουλής.

⁶ Για παράδειγμα, αναζήτηση της πληροφόρησης για δημόσια υπόθεση ή εθνικό θέμα, έλεγχος της Κυβέρνησης, διερεύνηση ειδικών ζητημάτων δημόσιου ενδιαφέροντος, άρση της εμπιστοσύνης της Βουλής, αναζήτηση τυχόν ποινικών ευθυνών μελών Κυβέρνησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους κ.λπ.

1.1. Ειδικές διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου (εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου και θεματολογία)

Οι ειδικές διαδικασίες είναι εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου υψηλής πολιτικής ορατότητας. Συνήθως, η συζήτηση διεξάγεται στο ανώτατο επίπεδο κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης.

Αξιοποιούνται για την ανάδειξη ή διερεύνηση θεμάτων υψηλής πολιτικής βαρύτητας και τυχόν ποινικών ευθυνών μελών Κυβέρνησης. Αξιοποιούνται, επίσης, για τη συνολική αμφισβήτηση της κυβερνητικής πολιτικής. Με τις ειδικές διαδικασίες η Κυβέρνηση αναδεικνύει τις θέσεις και το έργο της, πληροφορεί και ενημερώνει τη Βουλή.

Στις **22 Ιουλίου 2019**, η Κυβέρνηση του κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, μετά ανάγνωση των προγραμματικών δηλώσεων της, έλαβε **ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής**.

Στις **26 Σεπτεμβρίου 2019**, τριάντα (30) Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας κατέθεσαν πρόταση για τη διερεύνηση αδικημάτων (ηθικής αυτουργίας για κατάχρηση εξουσίας και ψευδορκία και παράβασης καθήκοντος κ.λπ.) που τυχόν είχαν τελεσθεί από τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης κ. **Δημήτριο Παπαγγελόπουλο**, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην πρόταση. Στις 8 Οκτωβρίου του ίδιου έτους συστάθηκε η προτεινόμενη Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Στη συνέχεια, το Μάιο του 2020 αποφασίστηκε η επέκταση του κατηγορητηρίου. Τον Ιούλιο του 2020 ελήφθη απόφαση περί αποδοχής της πρότασης για άσκηση δίωξης, σύμφωνα με το πόρισμα της Επιτροπής και κληρώθηκαν τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου. Μετά την έκδοση του με αριθμό 25/2022 βουλευμάτος του Δικαστικού Συμβουλίου και την κλήρωση των Μελών του Ειδικού Δικαστηρίου τον Ιούλιο του 2022 ολοκληρώθηκαν οι κοινοβουλευτικές διαδικασίες για την παραπομπή του κ. Παπαγγελόπουλου στο Ειδικό Δικαστήριο.

Στις **14 Φεβρουαρίου 2020**, ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής, για την κυβερνητική πολιτική σχετικά **«με τα εργασιακά θέματα»** και στις **30 Απριλίου** του ίδιου έτους για την κυβερνητική πολιτική σχετικά **«με τις οικονομικές επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης στη χώρα»**.

Στις **13 Ιουλίου 2020**, ο Πρωθυπουργός κ. Μητσοτάκης υπέβαλε αίτημα για τη σύσταση διακομματικής επιτροπής **«για την ανάπτυξη της Θράκης»**. Στις **21 Ιουλίου 2020**, το σχετικό αίτημα ανακοινώθηκε στην Ολομέλεια και ελήφθη ομόφωνη απόφαση από το Σώμα για τη σύστασή της. Στις 6 Απριλίου 2022, συζητήθηκε στην Ολομέλεια η έκθεση της επιτροπής.

Στις **7 Σεπτεμβρίου 2020**, με πρωτοβουλία της εκλιπούσας Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά, διεξήχθη προ Ημερησίας Διατάξεως συζήτηση σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, σχετικά **«με τα προβλήματα που δημιουργεί η έξαρση της πανδημίας στη δημόσια υγεία, την οικονομία, στους εργαζόμενους και για την έναρξη του νέου σχολικού έτους»**.

Στις **22 Οκτωβρίου 2020**, ο Πρόεδρος της Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και 85 βουλευτές της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας, σε δημόσια συνεδρίαση στην Ολομέλεια, υπέβαλαν **πρόταση δυσπιστίας κατά του τέως Υπουργού Οικονομικών κ. Χρήστου Σταϊκούρα** για νομοθετικές πρωτοβουλίες του σε ζητήματα πτωχευτικού κώδικα. Όπως αναφέρεται στην πρόταση: «Την ώρα που η πανδημία βρίσκεται στο πιο ανησυχητικό υψηλό σημείο εκδήλωσής της στην πατρίδα μας ... ο Υπουργός Οικονομικών επιλέγει να εισηγηθεί προς ψήφιση στη Βουλή το Σχέδιο Νόμου «Ρύθμιση Οφειλών και Παροχή Δεύτερης Ευκαιρίας» ...που, αν ψηφιστεί και εφαρμοστεί θα οδηγήσει στο πρωτοφανές στην πατρίδα μας γεγονός της πτώχευσης των φυσικών προσώπων χωρίς εμπορική ιδιότητα, δηλ. όλων εκείνων που θα έπρεπε να έχουν προστατευθεί μπροστά στην επερχόμενη κοινωνική περιπέτεια...». Η πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης απορρίφθηκε στις 25 Οκτωβρίου 2020.

Στις **12 Νοεμβρίου 2020** και **15 Ιανουαρίου 2021** ο Πρωθυπουργός ενημερώνει το Σώμα σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής για την κυβερνητική πολιτική σχετικά **«με την αντιμετώπιση και διαχείρισης της πανδημίας»** και στις **25 Φεβρουαρίου 2021**, για **«την ποιότητα της Δημοκρατίας και του Δημοσίου Διαλόγου»**.

Της Ανακοίνωσης του Πρωθυπουργού για θέματα Δημοκρατίας είχε προηγηθεί αίτημα για συζήτηση προ Ημερησίας Διατάξεως του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κ. Αλέξη Τσίπρα, με θέμα: **«η λειτουργία της Δημοκρατίας στον τόπο μας, το έλλειμμα διαφάνειας και λογοδοσίας της κυβερνητικής εξουσίας, απέναντι στο Κοινοβούλιο αλλά και την ελληνική κοινωνία»**, το οποίο δεν εισήχθη για συζήτηση.

Στις **9 Μαρτίου 2021**, τριάντα (30) Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας κατέθεσαν πρόταση για σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης με αντικείμενο τη διερεύνηση των αδικημάτων της δωροληψίας πολιτικού αξιωματούχου και παράβασης καθήκοντος που τυχόν είχαν τελεσθεί από τον πρώην Υπουργό Επικρατείας και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, κ. **Νικόλαο Παππά** κατά την άσκηση των καθηκόντων του, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην πρόταση.

Στις **30 Μαρτίου** του ίδιου έτους αποφασίστηκε η σύσταση της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Τον Ιούλιο του 2021 ελήφθη απόφαση περί αποδοχής της πρότασης για άσκηση δίωξης, σύμφωνα με το πόρισμα της Επιτροπής, μόνο για το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος. Τον Ιούλιο και τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, κληρώθηκαν τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου. Μετά την έκδοση του με αριθμό 4/2022 βουλεύματος του Δικαστικού Συμβουλίου και την κλήρωση των Μελών του Ειδικού Δικαστηρίου τον Ιούλιο του 2022 ολοκληρώθηκαν οι κοινοβουλευτικές διαδικασίες για την παραπομπή του κ. Ν. Παππά στο Ειδικό Δικαστήριο.

Στις **2 Απριλίου 2021**, με πρωτοβουλία της εκλιπούσας Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά, διεξήχθη προ Ημερησίας Διατάξεως συζήτηση σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, σχετικά **«με την ανάγκη ενός αποτελεσματικού εθνικού σχεδίου αντιμετώπισης της πανδημίας και των επιπτώσεών της στην οικονομία»**.

Στις **25 Αυγούστου 2021**, ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής, για τη **διαχείριση των καταστροφικών πυρκαγιών** στην Εύβοια, την Αττική (αλλά και την Ηλεία, Λακωνία, Φωκίδα, Αρκαδία) και τα μέτρα αποκατάστασης. Της Ανακοίνωσης του Πρωθυπουργού είχε προηγηθεί το από 11 Αυγούστου 2021 αίτημα για συζήτηση προ Ημερησίας Διατάξεως, της εκλιπούσας Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά, με θέμα: **«την επίσπευση επανέναρξης εργασιών της Βουλής και διεξαγωγή προ ημερησίας διατάξεως συζήτησης για τις συνέπειες των καταστροφικών πυρκαγιών»**, το οποίο δεν εισήχθη προς συζήτηση.

Στις **11 Οκτωβρίου 2021**, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κ. Αλέξης Τσίπρας και οι Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας υπέβαλαν πρόταση για **σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής, «για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος»**, η οποία μεταξύ άλλων θα διερευνούσε και τη χρηματοδότηση ΜΜΕ μέσω της «λίστας Πέτσα». Η πρόταση υπερψηφίσθηκε στις 12 Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Η σχετική απόφαση ελήφθη από τα 2/5 τουλάχιστον του συνόλου των βουλευτών, ανεξαρτήτως πλειοψηφίας, σύμφωνα με τα άρθρα 68 παρ. 2 του Συντάγματος και 144 παρ.5 εδ. β' του Κανονισμού της Βουλής. Στις **10 Φεβρουαρίου 2022** διεξήχθη συζήτηση επί του κατατεθέντος πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής.

Στις **22 Νοεμβρίου 2021**, διεξήχθη προ Ημερησίας διατάξεως συζήτηση με πρωτοβουλία του κ. Αλέξη Τσίπρα, σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων, για **«την κρίση ακρίβειας και την απουσία πολιτικής βούλησης εκ μέρους της κυβέρνησης να προστατεύσει τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις»**.

Στις **27 Ιανουαρίου 2022**, ο Πρόεδρος της Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και 84 βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας υπέβαλαν **πρόταση δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης** για τη **διαχείριση της πανδημίας covid 19, της κακοκαιρίας «Ελπίδα»** στην Αττική και της **ακρίβειας στην ενέργεια και τα βασικά αγαθά**. Στην πρόταση αναφέρεται ότι **«...22.970 έχουν χαθεί από τον κορωνοϊό ... και η κυβέρνηση επιλέγει να μην λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ενίσχυσης του ΕΣΥ... Την ίδια στιγμή οι πολίτες χάνουν μεγάλο μέρος του εισοδήματός τους, λόγω του ανεξέλεγκτου κύματος ακρίβειας στην ενέργεια και τα βασικά αγαθά... τις τελευταίες ημέρες η κοινωνία βίωσε τη διάλυση του επιτελικού κράτους του κ. Μητσοτάκη. Η Αττική παραδόθηκε στην κακοκαιρία, οδηγοί εγκλωβίστηκαν για ώρες, χιλιάδες νοικοκυριά παρέμειναν χωρίς ηλεκτρισμό...»**. Στις 30 Ιανουαρίου 2022, η πρόταση απορρίφθηκε.

Την **1η Μαρτίου 2022**, ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 142Α του Κανονισμού της Βουλής Σώματος σχετικά **«με την κρίση στην Ουκρανία και τις επιπτώσεις για την Ελλάδα» και στις 6 Ιουλίου του ίδιου έτους σχετικά «με τις κοινωνικές πολιτικές της Κυβέρνησης».**

Στις **26 Αυγούστου 2022**, διεξήχθη προ Ημερησίας διατάξεως συζήτηση, με πρωτοβουλία του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΣΥ.ΡΙΖ.Α., σε επίπεδο Αρχηγών Κομμάτων **«για τις παρακολουθήσεις από την υπαγόμενη στον Πρωθυπουργό ΕΥΠ πολιτικών αντιπάλων του και δημοσιογράφων».**

Είχε προηγηθεί, στις **22 Αυγούστου 2022**, πρόταση των Βουλευτών της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ **για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής** με θέμα: **«Εξέταση της υπόθεσης παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ και ευρωβουλευτή κ. Νίκου Ανδρουλάκη από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών [ΕΥΠ] ή και από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, την επιβεβαιωμένη απόπειρα παγίδευσης του κινητού του με το κακόβουλο λογισμικό predator, την παράνομη χρήση αυτού στην Ελληνική επικράτεια και την έρευνα για την ύπαρξη ευθυνών του Πρωθυπουργού κ. Κυριάκου Μητσοτάκη και κάθε άλλου εμπλεκόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου».**

Η αντιπολίτευση αξιοποίησε και σε αυτή την περίπτωση, στις 29 Αυγούστου 2022, τη δυνατότητα που της δόθηκε με την τελευταία Αναθεώρηση του Συντάγματος για λήψη απόφασης. Στις **21 Οκτωβρίου 2022** διεξήχθη συζήτηση επί του κατατεθέντος πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής.

Τέλος, στις **25 Ιανουαρίου 2023**, ο Πρόεδρος της Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κ. Τσίπρας και 87 βουλευτές της Κοινοβουλευτικής του Ομάδας υπέβαλαν **πρόταση δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης** για την υπόθεση των **«υποκλοπών».** Στην πρόταση αναφέρεται ότι «... πολιτικοί, δημόσια πρόσωπα, ανώτατοι κρατικοί αξιωματούχοι, καθώς και δημοσιογράφοι παρακολουθούνταν, με επίκληση λόγων εθνικής ασφαλείας, από την υπαγόμενη στον πρωθυπουργό ΕΥΠ...». Στις 27 Ιανουαρίου 2023, η πρόταση απορρίφθηκε από τη Βουλή.

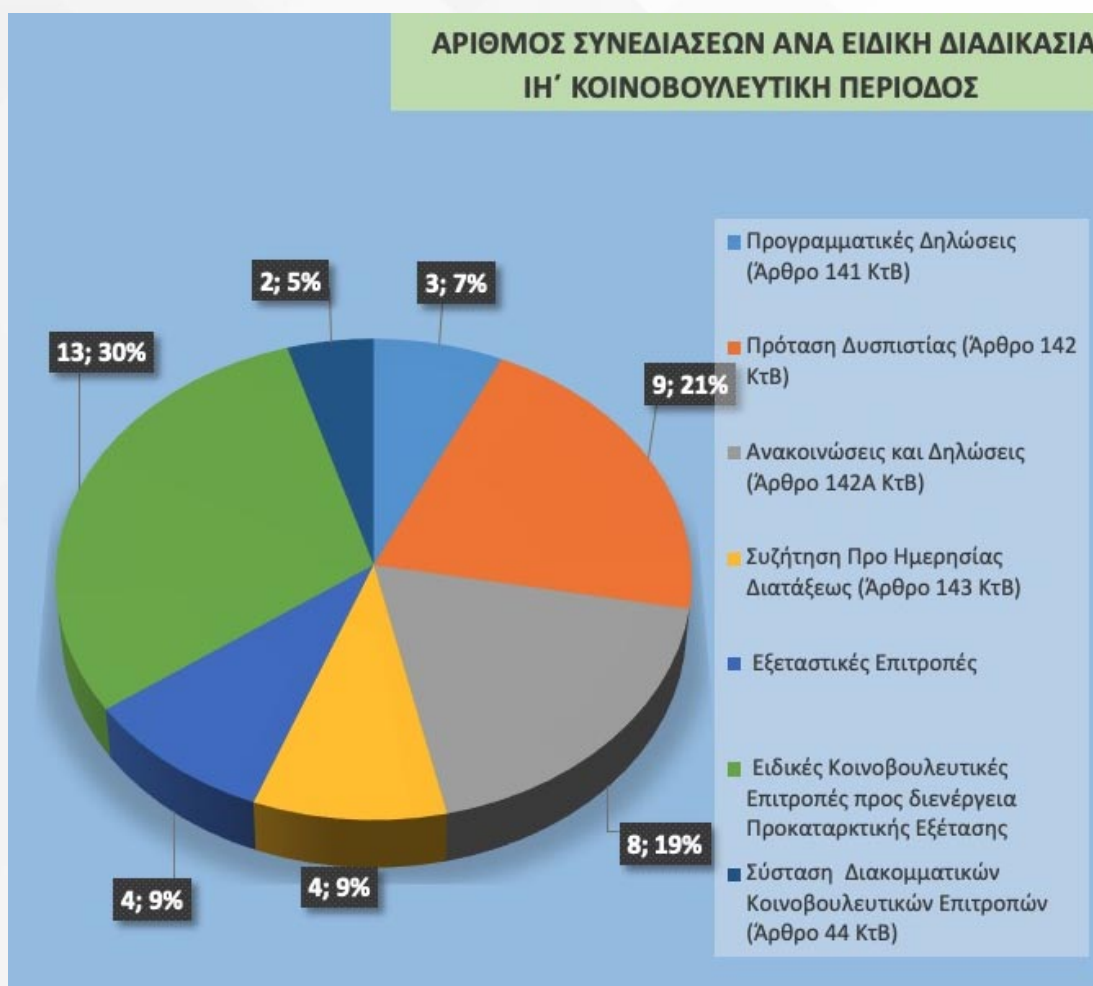
Για την πληρότητα της θεματολογίας των προτάσεων που υποβλήθηκαν αναφέρουμε και τις **δύο (2) προτάσεις για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής**, τις οποίες κατέθεσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ», σύμφωνα με το διευρυμένο δικαίωμα της κοινοβουλευτικής μειοψηφίας. Οι προτάσεις αυτές **δεν εισήχθησαν για συζήτηση** και λήψη απόφασης στην Ολομέλεια.

Τα θέματα των προτάσεων αυτών αφορούσαν: «τη διερεύνηση των λόγων, των συνθηκών και των διαδικασιών κάτω από τις οποίες υπογράφηκε και κυρώθηκε η **Συμφωνία των Πρεσπών»** και «τη διερεύνηση των ποινικών ευθυνών των αρμόδιων αξιωματούχων (πολιτικών και μη), μέσω πράξεων ή παραλείψεων που οδήγησαν στην τραγωδία στο **Μάτι**, τυχόν εμπλοκή μελών της τότε κυβέρνησης σε προσπάθεια συγκάλυψης ή απόκρυψης ευθυνών, καθώς και για την κατάσταση που επικρατεί στο Πυροσβεστικό Σώμα».

1.2. Αριθμός συνεδριάσεων ανά ειδική διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου

Ο αριθμός των συνεδριάσεων ανά ειδική διαδικασία απεικονίζεται στο ακόλουθο κυκλικό διάγραμμα:

Γράφημα 1. Αριθμός συνεδριάσεων ανά ειδική διαδικασία κοινοβουλευτικού ελέγχου

Στις ειδικές διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου, οι περισσότερες συνεδριάσεις (ποσοστό 30%) αφορούσαν τα διαφορετικά στάδια των δύο (2) Ειδικών Κοινοβουλευτικών Επιτροπών προς διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης για τους κ.κ. Δ. Παπαγγελόπουλο και Ν. Παππά.

Μεγάλο, επίσης, ποσοστό (21%) από τις συνεδριάσεις αυτές αφορούσε τις τρεις προτάσεις δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης του κ. Κ. Μητσοτάκη ή μέλους της, καθώς και τις Ανακοινώσεις- Δηλώσεις με πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού στη Βουλή (19%). Κατά την τελευταία κοινοβουλευτική περίοδο, ο κ. Μητσοτάκης πραγματοποίησε τις περισσότερες από 1996 έως σήμερα Ανακοινώσεις-Δηλώσεις Πρωθυπουργού προς το Σώμα.

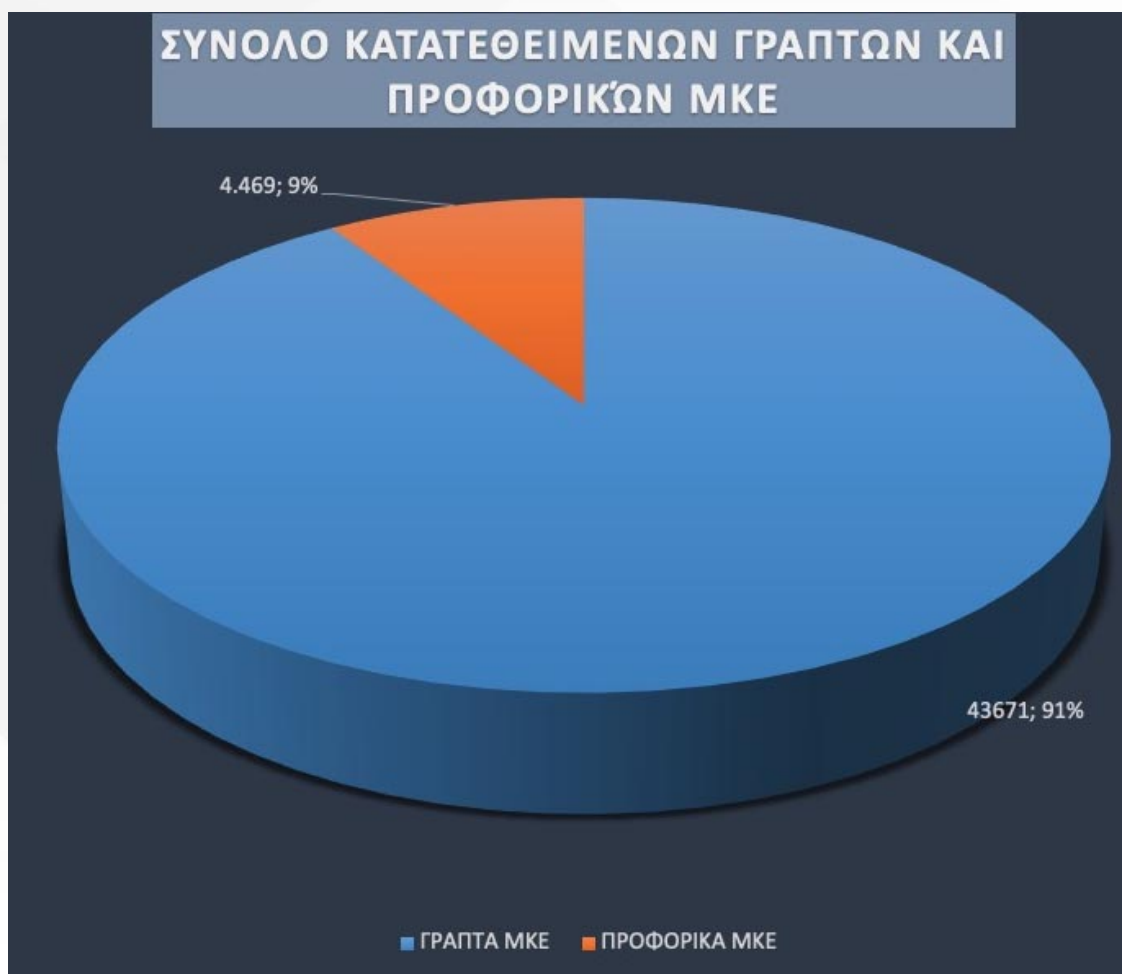
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1. Τακτικός κοινοβουλευτικός έλεγχος (αριθμός Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου και Θεματολογία)

2.1.1. Σύνολο γραπτών και προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού ελέγχου σε αριθμούς

Ο τακτικός κοινοβουλευτικός έλεγχος αποτελεί το **μεγαλύτερο όγκο του κοινοβουλευτικού ελέγχου**: σαράντα οκτώ χιλιάδες εκατό σαράντα **(48.140)** κατατεθειμένα **Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)**, γραπτά και προφορικά. **Η θεματική διαμορφώνεται, κυρίως, από τους βουλευτές** για ζητήματα γενικότερης σημασίας ή ενδιαφέροντος, τα οποία είναι, συνήθως, τοπικού ή ειδικού χαρακτήρα.

Γράφημα 2. Σύνολο κατατεθειμένων γραπτών και προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)

2.1.2. Θεματολογία του συνόλου των Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)

Κατά την ΙΗ΄ Κοινοβουλευτική Περίοδο (Ιουλίου 2019- Απριλίου 2023), τα ΜΚΕ επικεντρώθηκαν, κυρίως, στους ακόλουθους τομείς δημόσιων πολιτικών⁷:

Οικονομία και Χρηματοπιστωτικός Τομέας: Επιδότηση πρωτογενούς τομέα, επιχειρήσεων, δήμων και περιφερειών, νοικοκυριών, επιστρεπτέα προκαταβολή παραγωγών και επιχειρήσεων, μέτρα στήριξης επιχειρήσεων λόγω covid 19, μέτρα στήριξης λόγω ενεργειακής κρίσης, φοροαπαλλαγές, συρρίκνωση τραπεζικού δικτύου, αντικειμενικές αξίες, ΕΝΦΙΑ, χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων, ρυθμίσεις οφειλών σε εφορία, προστασία δανειοληπτών και Α' κατοικίας, ιδιωτικό χρέος, στήριξη σε θύματα φυσικών καταστροφών.

Υγεία: Ελλείψεις στην πρωτοβάθμια φροντίδα, στις υγειονομικές δομές, σε ιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό και σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό, προμήθεια φαρμάκων, ψυχική υγεία, μέτρα προστασίας λόγω covid 19, υπερωρίες και εφημερίες προσωπικού, οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, υγειονομική προστασία εργαζομένων, σχέδιο δράσης εμβολιασμών, συνταγογράφηση ανασφάλιστων, ιατροφαρμακευτική κάλυψη σωμάτων ασφαλείας και στρατιωτικού προσωπικού, Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης.

Εργασιακές σχέσεις και κοινωνική ασφάλιση: Επιδόματα ανεργίας, εργασιακά δικαιώματα, συνθήκες εργασίας, πρόληψη και διερεύνηση εργατικών ατυχημάτων, συντάξεις, προστασία θέσεων εργασίας λόγω covid 19, στήριξη εποχικών εργαζομένων, θέματα ΕΟΠΠΥ, θέματα ΕΦΚΑ, συλλογικές συμβάσεις εργασίας, επιδοτούμενα προγράμματα ΟΑΕΔ, έλεγχοι από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), επέκταση λίστας βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων, άδειες ανατροφής προσωπικού σωμάτων ασφαλείας και ενόπλων δυνάμεων, ρυθμίσεις οφειλών σε ασφαλιστικά ταμεία.

Κοινωνική Πρόνοια: Μέτρα στήριξης της οικογένειας (μέτρα στήριξης μονογονεϊκών, τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών), σχολικά γεύματα, θέματα λειτουργίας κοινωνικών δομών, κοινωνικά επιδόματα, ΑμεΑ.

Παιδεία: Ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό γενικής, τεχνικής και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, ειδικής αγωγής, συντμήσεις τμημάτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εξεταστέα ύλη, μεταφορά μαθητών, τράπεζα θεμάτων, αλλαγή στο σύστημα εισαγωγής στα πανεπιστήμια, συντήρηση και καθαριότητα σχολείων, στέγαση φοιτητών και καθηγητών, κατάργηση πανεπιστημιακών τμημάτων, αναγνώριση τίτλων σπουδών και επαγγελματικών δικαιωμάτων, εκπαίδευση προσφύγων.

⁷ Η θεματολογία δεν ταυτίζεται με τις αρμοδιότητες των Υπουργείων. Οι τομείς δημόσιας πολιτικής μπορεί να υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες ενός Υπουργείου και να αφορούν περισσότερα.

Περιβάλλον: Διαχείριση αποβλήτων, ανακύκλωση υλικών, ΧΥΤΑ, προστασία του περιβάλλοντος, προστασία των ζώων, ανεμογεννήτριες, αιολικά πάρκα και φωτοβολταϊκά, προστατευόμενες περιοχές, δασικοί χάρτες, δημόσιο κτηματολόγιο, όροι δόμησης και χωροταξικός σχεδιασμός.

Ενέργεια: Κόστος ενέργειας, μείωση κόστους καυσίμων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες), επιδότηση επιχειρήσεων, επιδότηση πρωτογενούς τομέα, επιχειρήσεων, δήμων, περιφερειών και νοικοκυριών λόγω ενεργειακού κόστους, δίκτυο ΔΕΗ, απολιγνιτοποίηση, επενδύσεις σε περιφέρεια και νησιά.

Πρωτογενής τομέας: Κρατικές ενισχύσεις και μέτρα στήριξης γεωργών, κτηνοτρόφων και αλιέων, καταγραφή και αποζημιώσεις από θεομηνίες, θέματα ΕΛΓΑ, χρηματοδότηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, διεύρυνση προϊόντων προς επιδότηση και ελάχιστη ενίσχυση, προστασία ελληνικών ΠΟΠ, κόστος παραγωγής (φυτοφάρμακα, ζωοτροφές), κόστος αγροτικού ρεύματος, αγροβελτιωτικά έργα, εργάτες γης.

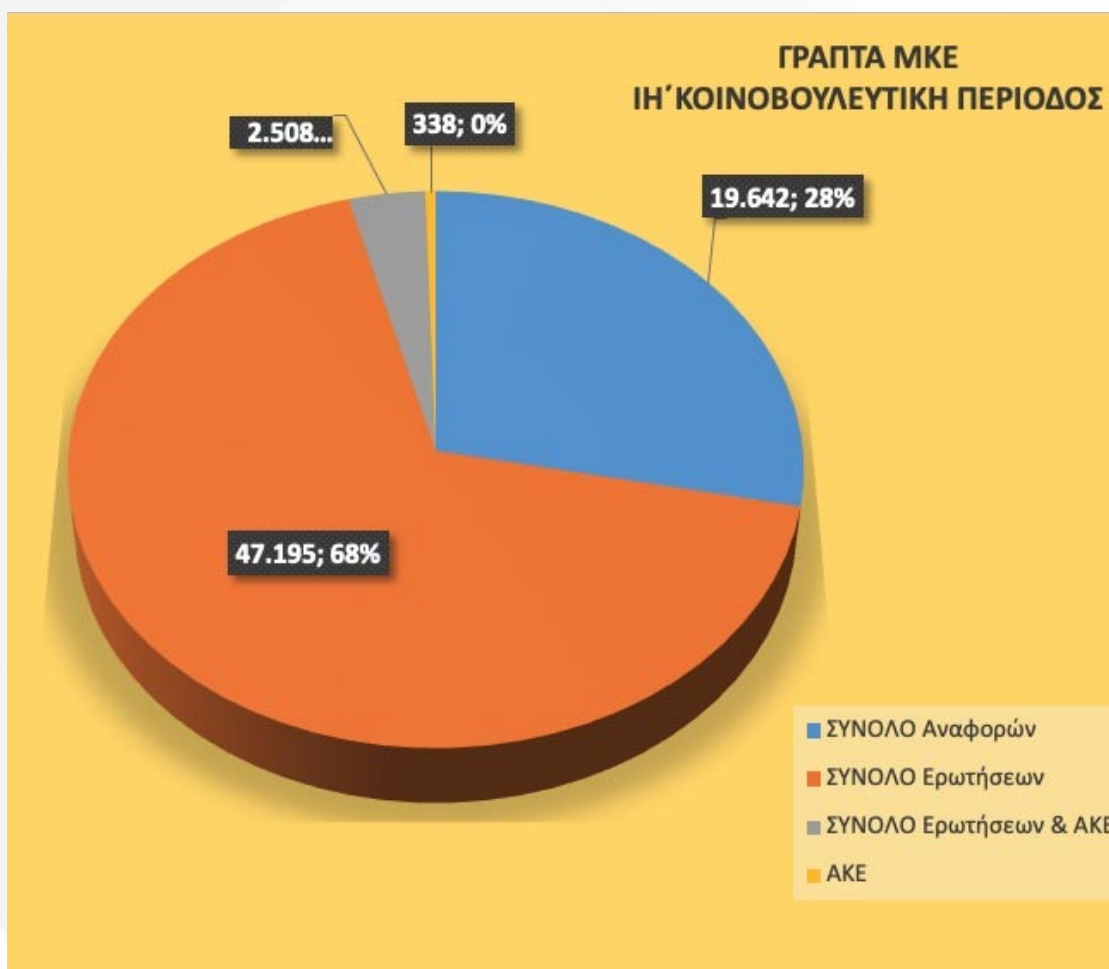
Υποδομές/Μεταφορές: Κώδικας οδικής κυκλοφορίας και ασφάλειας (έλλειψη σηματοδότησης, αιτήματα αυστηροποίησης των ποινών), ολοκλήρωση μεγάλων οδικών έργων, έργα αποκατάστασης υποδομών από ζημιές λόγω θεομηνίας και αντιπλημμυρικά έργα, συντήρηση, επέκταση και ασφάλεια συγκοινωνιακού δικτύου (μέσα σταθερής τροχιάς: τρένο, προαστιακός, μετρό), ελλείψεις σε προσωπικό ΟΣΕ, ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας σε περιφερειακά αεροδρόμια, συντήρηση και ασφάλεια οδικού δικτύου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1. Γραπτά Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)

Υποβλήθηκαν σαράντα τρεις χιλιάδες εξακόσια εβδομήντα ένα **(43.671) γραπτά ΜΚΕ** [Αναφορές, Ερωτήσεις, Ερωτήσεις με Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων (ΑΚΕ), ΑΚΕ]. Πραγματοποιήθηκαν εξήντα εννέα χιλιάδες εξακόσιες ογδόντα τρεις **(69.683) διαβιβάσεις** γραπτών ΜΚΕ, **σε περισσότερους του ενός αρμόδιους Υπουργούς** και **ελήφθησαν** σαράντα τέσσερις χιλιάδες ογδόντα πέντε **(44.085) απαντήσεις**. Το γραπτό Μέσο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) που, ως επί το πλείστον, αξιοποιήθηκε ήταν οι Ερωτήσεις (68% του συνόλου των γραπτών ΜΚΕ, 47.195 διαβιβάσεις). Η κατανομή των γραπτών ΜΚΕ απεικονίζεται στο παρακάτω κυκλικό διάγραμμα.

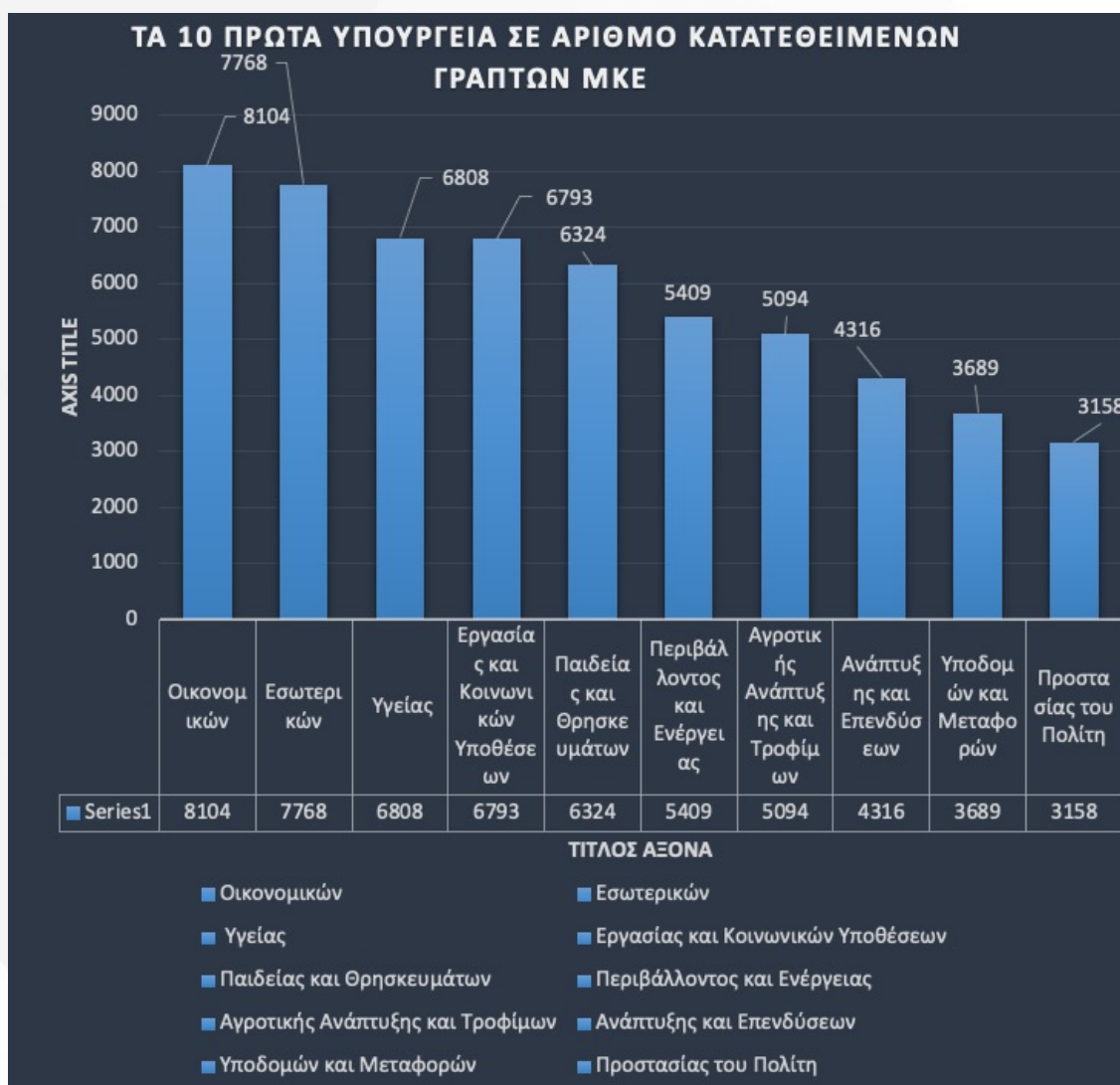
Γράφημα 3. Γραπτά ΜΚΕ: Αναλογία ανά ΜΚΕ

3.2. Τα δέκα πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων γραπτών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)

Τα δέκα (10) Υπουργεία στα οποία οι βουλευτές απηύθυναν⁸ τα περισσότερα γραπτά ΜΚΕ ήταν: Οικονομικών, Εσωτερικών, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υποδομών και Μεταφορών και Προστασίας του Πολίτη. Η σειρά κατάταξης των Υπουργείων σε σχέση με τα κατατεθειμένα γραπτά ΜΚΕ απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα.

Γράφημα 4. Τα δέκα (10) πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων γραπτών ΜΚΕ

⁸ Η σειρά κατάταξης των κατατεθειμένων γραπτών μέσων προκύπτει μετά την αφαίρεση όσων μέσων αποσύρθηκαν από τους ίδιους τους βουλευτές.

3.3. Ο αριθμός γραπτών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) που κατατέθηκαν από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εθνικών εκλογών της 7ης Ιουλίου 2019, η δύναμη των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, είχε ως ακολούθως:

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (ΝΔ): 158 έδρες, ΣΥ.ΡΙΖ.Α.: 86 έδρες, ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ: 22 έδρες, ΚΚΕ: 15 έδρες, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ- ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: 10 έδρες, ΜΕΡΑ25: 9 έδρες.

Κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου, ο αριθμός των βουλευτών των κοινοβουλευτικών ομάδων αυξομειώθηκε⁹. Συγκεκριμένα, κατά τη λήξη της ΙΗ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου, οι κοινοβουλευτικές ομάδες: ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ, ΚΚΕ και ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ είχαν τον ίδιο αριθμό βουλευτών. Αντιθέτως, μειώθηκαν οι βουλευτές των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ στους 156 και ΜΕΡΑ25 στους 6, ενώ αυξήθηκαν οι βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. στους 87.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι ο αριθμός των γραπτών ΜΚΕ που κατατέθηκαν δεν αντιστοιχίζεται με το μέγεθος των Κοινοβουλευτικών Ομάδων (ΚΟ). Για παράδειγμα, η ΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ με δέκα (10) βουλευτές κατατάσσεται στη δεύτερη θέση με ποσοστό 24% επί του συνόλου. Συγκεκριμένα:

στην πρώτη θέση με ποσοστό 25% κατατάσσεται η ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.¹⁰,

στη δεύτερη θέση, όπως προαναφέρθηκε, με ποσοστό 24% η ΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ¹¹,

στην τρίτη θέση, με ποσοστό 19%, κατατάσσεται η ΚΟ ΝΔ¹²,

στην τέταρτη θέση με ποσοστό 13% η ΚΟ του ΚΙΝ.ΑΛ.¹³,

στην πέμπτη θέση με ποσοστό 10% κατατάσσεται η ΚΟ του ΚΚΕ¹⁴ και

στην έκτη θέση η ΚΟ ΜΕΡΑ 25, με ποσοστό 9%¹⁵.

⁹ Στο τέλος της τετραετίας είχαν ανεξαρτητοποιηθεί τέσσερις (4) βουλευτές.

¹⁰ Η κοινοβουλευτική δύναμη του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κατά τη διάρκεια της ΙΗ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου αυξήθηκε, τελικά, από ογδόντα έξι (86) στους ογδόντα επτά (87) βουλευτές.

¹¹ Η κοινοβουλευτική δύναμη της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ ήταν δέκα (10) βουλευτές.

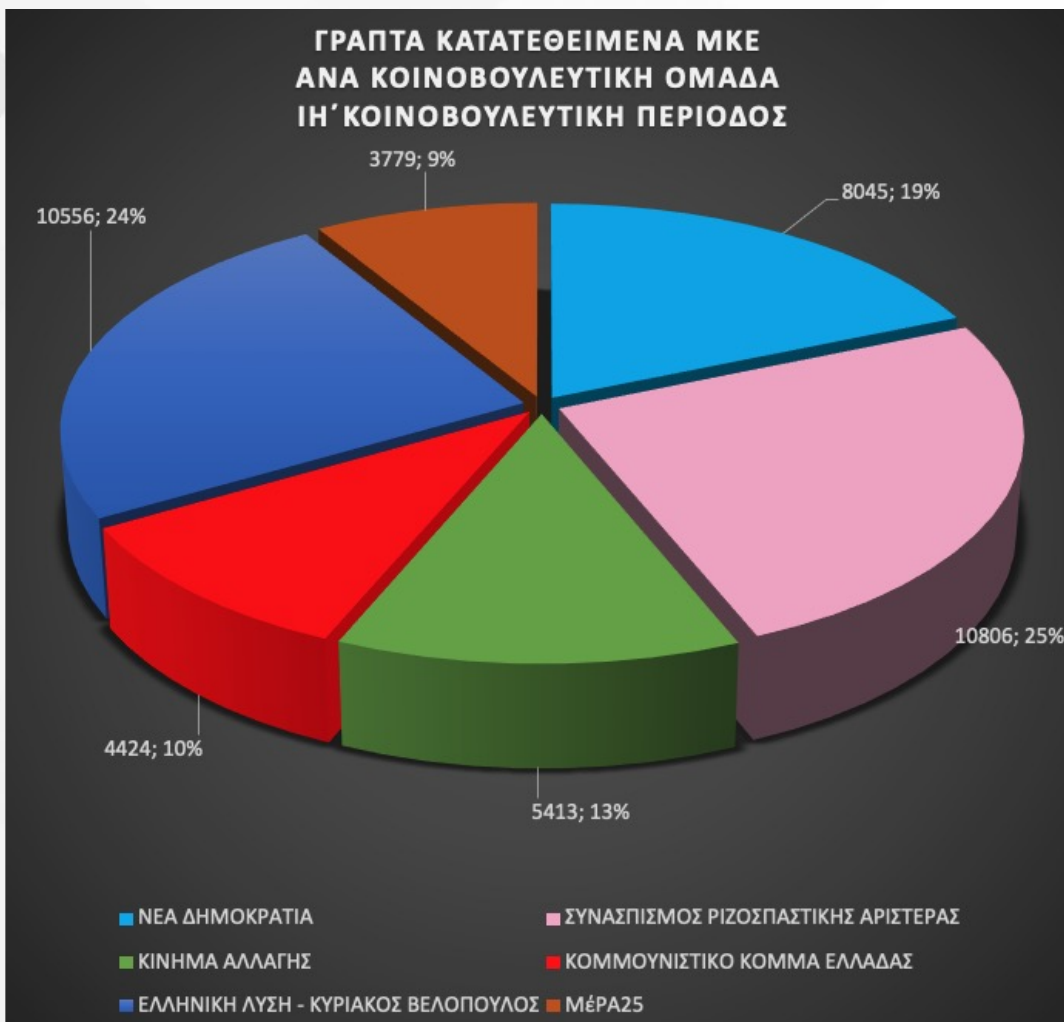
¹² Η ΚΟ ΝΔ είχε δύναμη εκατό πενήντα οκτώ βουλευτών (158), η οποία μειώθηκε στους εκατό πενήντα έξι (156).

¹³ Η ΚΟ του ΚΙΝ.ΑΛ. είχε δύναμη είκοσι δύο (22) βουλευτών.

¹⁴ Η ΚΟ του ΚΚΕ είχε δεκαπέντε (15) βουλευτές.

¹⁵ Η ΚΟ ΜΕΡΑ 25 είχε δύναμη εννέα βουλευτών (9), η οποία μειώθηκε στους έξι (6).

Γράφημα 5. Αναλογία γραπτών ΜΚΕ που κατατέθηκαν ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1. Προφορικά Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)

Υποβλήθηκαν τέσσερις χιλιάδες τετρακόσια εξήντα εννέα (**4.469**) **προφορικά Μέσα** (Επίκαιρες Ερωτήσεις, Αιτήσεις για αναπάντητες ή εκπρόθεσμα απαντημένες Ερωτήσεις και Αναφορές (άρθρο 130 §5 ΚτΒ), Επερωτήσεις, Επίκαιρες Επερωτήσεις, Επερωτήσεις του άρθρου 134 §2 ΚτΒ).

Ειδικότερα, υποβλήθηκαν ογδόντα (80) επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό, τρεις χιλιάδες οκτακόσιες σαράντα επτά (3.847) επίκαιρες ερωτήσεις προς Υπουργούς, τετρακόσιες εβδομήντα τρεις (473) αιτήσεις αναπάντητων ή εκπρόθεσμων ερωτήσεων και αναφορών (άρθρο 130 §5 ΚτΒ) και εξήντα εννέα (69) επερωτήσεις και επίκαιρες επερωτήσεις. Στο γράφημα που ακολουθεί απεικονίζεται η αναλογία μεταξύ των κατατεθειμένων προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου.

Γράφημα 6. Προφορικά ΜΚΕ: Αναλογία ανά κατατεθειμένο ΜΚΕ

4.2. Επίκαιρες Ερωτήσεις

4.2.1. Ανταπόκριση των Υπουργών κατά τη συζήτηση των Επίκαιρων Ερωτήσεων

Το προφορικό Μέσο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου που αξιοποιείται περισσότερο από τους βουλευτές είναι οι επίκαιρες ερωτήσεις (88% του συνόλου των προφορικών ΜΚΕ¹⁶), οι οποίες απευθύνονται, κυρίως, προς τους Υπουργούς όπως απεικονίζεται στο παραπάνω κυκλικό διάγραμμα.

Κατά την ΙΗ΄ κοινοβουλευτική περίοδο (Ιούλιος 2019 - Απρίλιος 2023), οι αρμόδιοι Υπουργοί απάντησαν στο 75,6% των επικαίρων ερωτήσεων που είχαν προγραμματιστεί για συζήτηση στην Ολομέλεια. Το αντίστοιχο ποσοστό κατά την προηγούμενη ΙΖ΄ κοινοβουλευτική περίοδο (Σεπτέμβριος 2015 - Ιούνιος 2019) ήταν 51,2%.

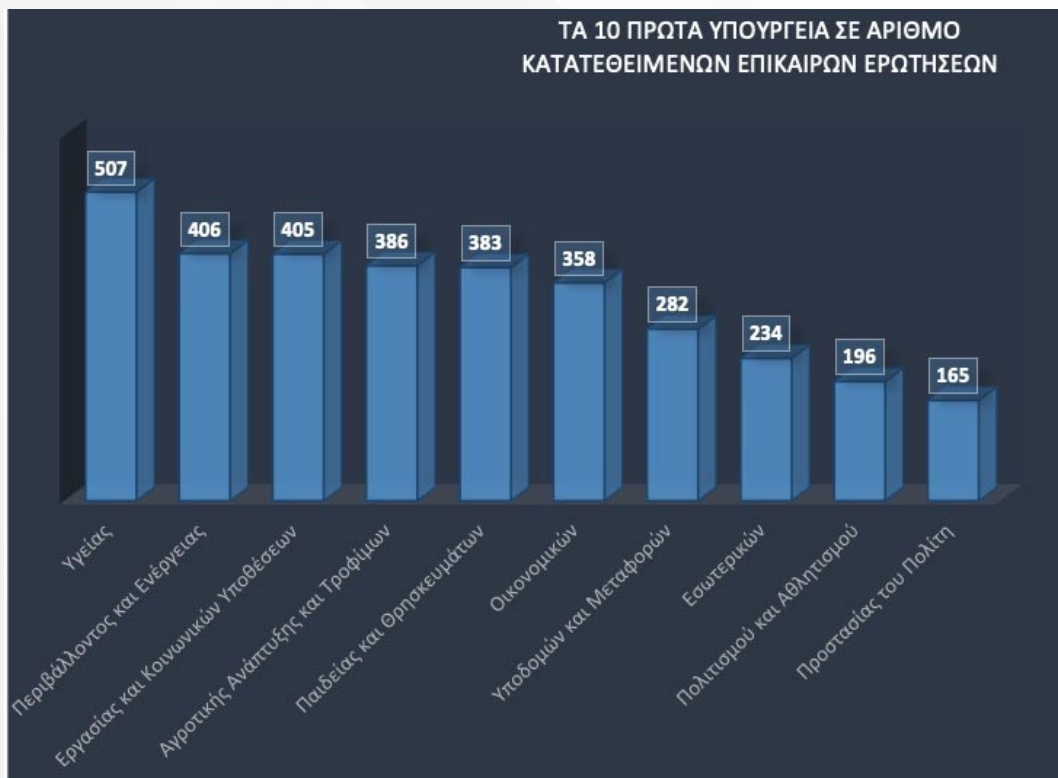
Σημειώθηκε, συνεπώς, **αύξηση κατά 47,6% στην ανταπόκριση των Υπουργών στις επίκαιρες ερωτήσεις των βουλευτών** σε σχέση με την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο.

¹⁶ Στο ποσοστό συμπεριλαμβάνονται και οι 80 επίκαιρες ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στον Πρωθυπουργό (Ωρα Πρωθυπουργού).

4.2.2. Τα 10 πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων

Η σειρά κατάταξης των δέκα (10) πρώτων Υπουργείων, σύμφωνα με τις κατατεθειμένες σε αυτά επίκαιρες ερωτήσεις, απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Γράφημα 7. Τα δέκα (10) πρώτα Υπουργεία σε αριθμό κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων

Ειδικότερα, παρατηρούμε ότι τόσο στα γραπτά όσο και στα προφορικά ΜΚΕ, τα ίδια Υπουργεία βρίσκονται στις πρώτες δέκα (10) θέσεις κατάταξης. Αλλάζει, όμως, η σειρά κατάταξής τους.

Επίσης, ανάμεσά τους περιλαμβάνεται το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ως προς τα κατατεθειμένα προφορικά ΜΚΕ - αλλά όχι ως προς τα γραπτά. Το αντίστροφο παρατηρείται με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

4.2.3. Επίκαιρες Ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό (Ώρα Πρωθυπουργού)

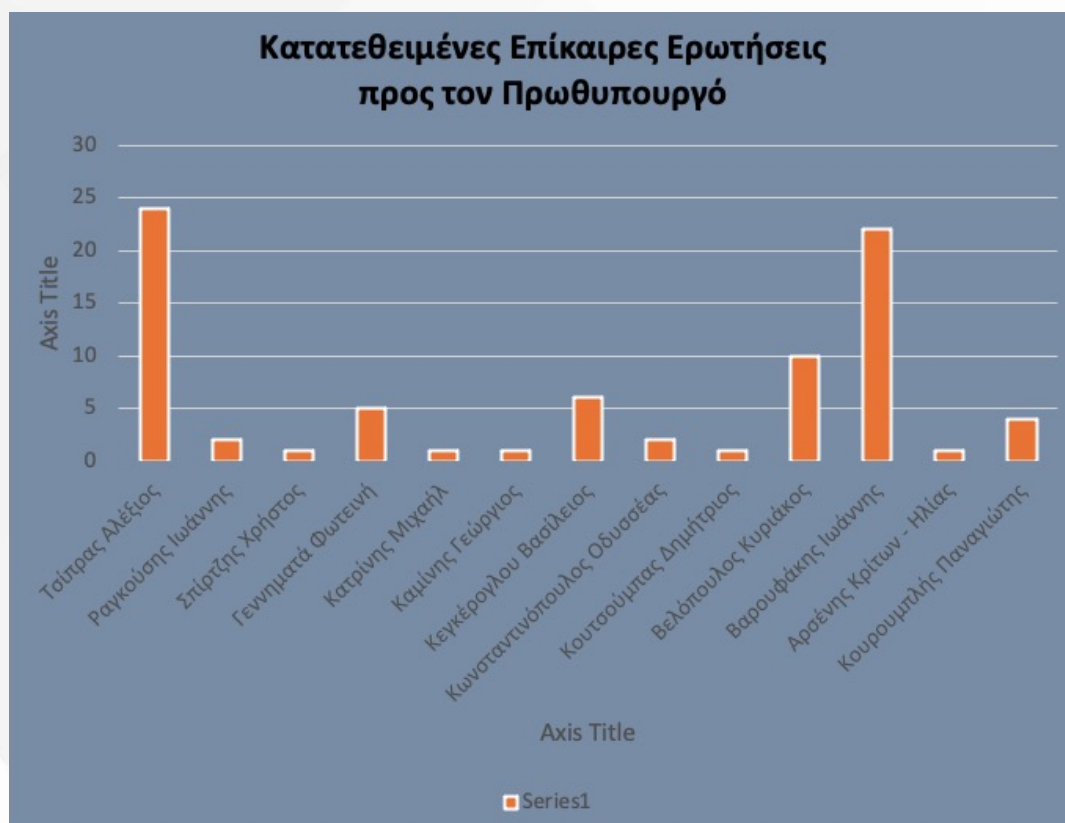
4.2.3.1. Ο αριθμός των κατατεθειμένων επίκαιρων ερωτήσεων προς τον Πρωθυπουργό

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας κοινοβουλευτικής τετραετίας, υποβλήθηκαν ογδόντα **(80) επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη**. Την Ώρα του Πρωθυπουργού αξιοποίησαν, κυρίως, οι Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Τον μεγαλύτερο αριθμό επικαίρων ερωτήσεων προς τον Πρωθυπουργό υπέβαλε ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κ. Τσίπρας (24 επίκαιρες ερωτήσεις).

Ακολουθεί ο Πρόεδρος της Κ.Ο. ΜΕΡΑ 25 κ. Γιάννης Βαρουφάκης (22 επίκαιρες ερωτήσεις) και ο Πρόεδρος της Κ.Ο. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ κ. Κυριάκος Βελόπουλος (10 επίκαιρες ερωτήσεις).

Γράφημα 8. Κατατεθειμένες επίκαιρες ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό ανά ερωτώντα βουλευτή

4.2.3.2. Η θεματολογία της Ώρας του Πρωθυπουργού ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα

Οι ογδόντα (80) επίκαιρες ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στον Πρωθυπουργό κ. Κυριάκο Μητσοτάκη αφορούσαν τις εξής θεματικές ενότητες ανά κοινοβουλευτική ομάδα:

ΣΥ.ΡΙΖ.Α. (Α. Τσίπρας, Ι. Ραγκούσης, Χρ. Σπίρζης): Για την αντιμετώπιση των συνεπειών της υγειονομικής κρίσης λόγω της πανδημίας covid 19. Για τα θέματα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, επισυνδέσεων και παρακολούθησεων από το Predator. Για τη διαχειριστική διαφάνεια και την οικονομική εξυγίανση των πολιτικών κομμάτων. Για τη στάση της Κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς. Για τα περιγραφόμενα ως «golden boys» της ΔΕΗ. Για ζητήματα αστυνομικής βίας και αισχροκέρδειας σε βάρος των πολιτών. Για θέματα εργασιακών δικαιωμάτων και της αλλαγής του συστήματος εισαγωγής στα Πανεπιστήμια.

ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ (Φ. Γεννηματά, Μ. Κατρίνης, Γ. Καμίνης, Β. Κεγκέρογλου, Οδ. Κωνσταντινόπουλος): για τις ευθύνες της Κυβέρνησης για την πανδημία, τα αδιέξοδα στην Οικονομία και την Εργασία, για το διογκούμενο ιδιωτικό χρέος, για τις συνέπειες του προσφυγικού-μεταναστευτικού για τα νησιά και την ελληνική κοινωνία, την ανάγκη πρόσθετων μέτρων για τον Τουρισμό, τη Διαχείριση Απορριμμάτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, την ανάγκη για ολοκληρωμένο σχέδιο οικιστικής, οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των σεισμόπληκτων περιοχών του Νομού Ηρακλείου, την παράταση υποβολής αντιρρήσεων για τους δασικούς χάρτες στην Κρήτη, κυβερνητική πολιτική για παραδοσιακά προϊόντα (τσικουδιά και τσίπουρο).

ΚΚΕ (Δ. Κουτσούμπας): τις συνέπειες της αντιλαϊκής - αντεργατικής πολιτικής που εφαρμόζει η Κυβέρνηση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ (Κυρ. Βελόπουλος): για την στήριξη του πρωτογενούς τομέα¹⁷, τη «συμφωνία των Πρεσπών», το Μνημόνιο Λιβύης - Τουρκίας, την ανάγκη καθορισμού της ελληνικής ΑΟΖ.

ΜΕΡΑ 25 (Γ. Βαρουφάκης, Κρ. Αρσένης): σχετικά με το προσφυγικό ζήτημα (κατάργηση εσωτερικών συνόρων, επαναπροωθήσεις στο Αιγαίο), τις προϋποθέσεις πολιτογραφήσεων, την πανδημία (ετοιμότητα του κρατικού μηχανισμού, παράλληλο σύστημα καταγραφής κρουσμάτων στον ΕΟΔΥ, «άρση δημοκρατικών δικαιωμάτων με πρόσχημα την πανδημία»), την αστυνομική βία, περιβαλλοντικά ζητήματα, τη θέση της χώρας απέναντι στον πόλεμο στην Ουκρανία, ιδιωτικό χρέος και χρηματοπιστωτικά ζητήματα (επανακρατικοποίηση Τράπεζας Πειραιώς), αύξηση του κατώτατου μισθού, ανάγκη «ανοίγματος Φακέλου Μνημονίων από τη Βουλή των Ελλήνων», υποβάθμιση καλλιτεχνικών σπουδών.

¹⁷ Επτά (7) φορές ο κ. Βελόπουλος κατέθεσε στον Πρωθυπουργό επίκαιρες ερωτήσεις με το ίδιο θέμα: «Μέτρα για την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα».

4.2. Ο αριθμός των προφορικών Μέσων Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ) που συζητήθηκαν στην Ολομέλεια ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα

Τα περισσότερα προφορικά ΜΚΕ¹⁸ (34% του συνόλου) συζητήθηκαν στην Ολομέλεια από βουλευτές της ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. Ακολουθεί η ΚΟ του ΚΙΝ.ΑΛ. (27%). Για τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες των ΚΚΕ και ΜΕΡΑ25 το ποσοστό αυτό είναι 16% επί του συνόλου. Για την ΚΟ της ΝΔ το ποσοστό είναι 5%, ενώ για την ΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ-ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ 2%. Τέλος, εννέα (9) προφορικά ΜΚΕ, τα οποία δεν καταγράφουν ποσοστό επί του συνόλου, συζητήθηκαν από ανεξάρτητους βουλευτές. Ακολουθεί κυκλικό διάγραμμα με το ποσοστό των προφορικών ΜΚΕ που συζητήθηκαν ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα:

Γράφημα 9. Αριθμός προφορικών ΜΚΕ που συζητήθηκαν στην Ολομέλεια ανά Κοινοβουλευτική Ομάδα (2019-2023)

¹⁸ Επίκαιρες Ερωτήσεις, Αιτήσεις αναπάντητων ή εκπρόθεσμων Ερωτήσεων και Αναφορών (άρθρο 130 §5 ΚτΒ), Επερωτήσεις, Επίκαιρες Επερωτήσεις, Επερωτήσεις του άρθρου 134 §2 ΚτΒ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1. Τα θέματα που αναδείχθηκαν ως «σημαντικά» στον κοινοβουλευτικό έλεγχο την περίοδο από 7.7.2019 έως 22.4.2023

Συνοψίζοντας, παρουσιάζουμε τις «σημαντικότερες» θεματικές και τα εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου που αξιοποιήθηκαν για να τα αναδείξουν:

5.1.1. Για τη διαχείριση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της πανδημίας

Η πανδημία και οι επιπτώσεις της κυριάρχησαν στον κοινοβουλευτικό έλεγχο στη εξεταζόμενη περίοδο:

Τρεις φορές ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα για την κυβερνητική πολιτική σχετικά με τη διαχείριση και τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας (30/4/2020, 12/11/2020, 15/1/2021).

Η εκλιπούσα Πρόεδρος της ΚΟ «ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» κατέθεσε **δύο αιτήματα για προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση** στη Βουλή. Το πρώτο «Σχετικά με τα προβλήματα που δημιουργεί η έξαρση της πανδημίας στη δημόσια υγεία, την οικονομία, στους εργαζόμενους και για την έναρξη του νέου σχολικού έτους» και το δεύτερο «Σχετικά με την ανάγκη ενός αποτελεσματικού εθνικού σχεδίου αντιμετώπισης της πανδημίας και των επιπτώσεών της στην οικονομία» στις 27/8/2020 και 29/1/2021, αντιστοίχως.

Στις 27 Ιανουαρίου 2022, η Κ.Ο. του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κατέθεσε **πρόταση δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης** με θέμα, μεταξύ άλλων, τη διαχείριση της πανδημίας covid 19.

Για τη χρηματική αποζημίωση για την προώθηση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι» γνωστή ως **«Λίστα Πέτσα»** ο ΣΥΡΙΖΑ κατέθεσε μία **πρόταση για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής**, στις 11 Οκτωβρίου 2021, η οποία μεταξύ άλλων είχε ως αντικείμενο τη διερεύνηση και της χρηματοδότησης ΜΜΕ μέσω της «λίστας Πέτσα».

Επίσης, στην Ώρα του Πρωθυπουργού, κατά τα έτη 2020-2021, οι Πρόεδροι των κοινοβουλευτικών ομάδων, ΣΥ.ΡΙΖ.Α., ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ και ΜΕΡΑ25 υπέβαλαν **επίκαιρες ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό**, για: την προετοιμασία της χώρας για το δεύτερο κύμα της πανδημίας, τις οικονομικές και εργασιακές επιπτώσεις της, την ενίσχυση των αστικών συγκοινωνιών, τα «προγράμματα ψευτοκατάρτισης», την ύπαρξη ή όχι «παράλληλου συστήματος καταγραφής κρουσμάτων από τον ΕΟΔΥ», τις ευθύνες της Κυβέρνηση στη διαχείριση της, φαινόμενα παραβίασης των περιοριστικών μέτρων από την Κυβέρνηση και αστυνομικής βίας σε βάρος των πολιτών με πρόσχημα την τήρηση υγειονομικών μέτρων.

Στον «τακτικό» κοινοβουλευτικό έλεγχο, η θεματολογία για την πανδημία επικεντρώθηκε σε θέματα στήριξης των επιχειρήσεων (κλάδος εστίασης και τουρισμού), νοικοκυριών, καλλιτεχνών και αγροτών. Επίσης, σε θέματα δημόσιας υγείας όπως ελλείψεις σε προσωπικό και υλικοτεχνικό εξοπλισμό σε νοσοκομεία και κέντρα υγείας, σε κλίνες Covid 19 και ΜΕΘ, στην προμήθεια φαρμάκων, τη ψυχική υγεία, μέτρα προστασίας λόγω covid 19, υπερωρίες και εφημερίες προσωπικού, υγειονομική προστασία εργαζομένων, σχέδιο δράσης εμβολιασμών, συνταγογράφηση ανασφάλιστων, καθώς και εργασιακών σχέσεων (προστασία των θέσεων εργασίας).

Επίσης, ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ, κατέθεσαν **επίκαιρες επρωτήσεις** για τα προβλήματα διαχείρισης της πανδημίας και τις οδυνηρές συνέπειες της κυβερνητικής πολιτικής στην υγεία, τις προτεραιότητες του ΕΣΥ, τη διαχείριση και τις κυβερνητικές ευθύνες για τους διασωληνωμένους εκτός ΜΕΘ, την υγειονομική κρίση στη Θεσσαλονίκη, την αξιοποίηση του ΕΣΠΑ στις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, την υγειονομική ασφάλεια «λόγω έναρξης της τουριστικής περιόδου».

5.1.2. Για τη διαχείριση των συνεπειών της κρίσης ενέργειας και κόστους διαβίωσης

Υψηλά στο κοινοβουλευτικό διάλογο ήταν το θέμα της αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης.

Ο **Πρωθυπουργός ενημέρωσε** το Σώμα σχετικά με την κρίση στην Ουκρανία και τις επιπτώσεις για την Ελλάδα την 1/3/2022 και για τις κοινωνικές πολιτικές της Κυβέρνησης στις 6/7/2022.

Ο Πρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας (ΚΟ) του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κατέθεσε στις 2/11/2021, αίτημα για **προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση** στη Βουλή, το οποίο συζητήθηκε στις 22 Νοεμβρίου: «Σχετικά με το πρωτοφανές κύμα ακρίβειας που έχει δημιουργήσει κλίμα ασφυξίας στα νοικοκυριά και την ατολμία της κυβέρνησης να λάβει ουσιαστικά μέτρα στήριξης με αύξηση του κατώτατου μισθού, μείωση του ΕΦΚ θέρμανσης και κίνησης, καθώς και επιβολή αυστηρών ελέγχων εναντίον των καρτέλ στην αγορά».

Στις 27 Ιανουαρίου 2022, η ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αμφισβήτησε την κυβερνητική πολιτική στη διαχείριση, μεταξύ άλλων, της ακρίβειας στην ενέργεια και τα βασικά αγαθά με την **υποβολή πρόταση δυσπιστίας**.

Το Φεβρουάριο του 2022, ο κ. Τσίπρας κατέθεσε **επίκαιρη ερώτηση στον Πρωθυπουργό** με θέμα «Η αύξηση του κόστους παραγωγής δημιουργεί συνθήκες οικονομικής ασφυξίας σε παραγωγούς και θέτει σε κίνδυνο την αγροτική οικονομία». Θέματα ακρίβειας έθεσε και ο Πρόεδρος του ΜΕΡΑ25 στην Ώρα του Πρωθυπουργού.

Ο «τακτικός» κοινοβουλευτικός έλεγχος επικεντρώνεται στο κόστος ενέργειας, το κόστος και την επιδότηση θέρμανσης, στη μείωση του φόρου των καυσίμων, την επιδότηση δήμων και περιφερειών λόγω της ενεργειακής κρίσης, την αύξηση του κόστους παραγωγής στον πρωτογενή τομέα και την οικονομική ενίσχυση αγροτών (π.χ. ελαιοτριβείων), την αύξηση του κόστους παραγωγής (φυτοφάρμακα, ζωοτροφές), στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την απολιγνιτοποίηση. Η ΚΟ του ΜΕΡΑ25 συμμετέχει ενεργά στον κοινοβουλευτικό διάλογο σε ζητήματα πράσινης μετάβασης, ανεμογεννητριών, φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων.

Οι ΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ, ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και το ΚΚΕ υποβάλουν **επίκαιρες επερωτήσεις** για τα ζητήματα ακρίβειας, αισχροκέρδειας: «την απραξία της Κυβέρνησης στο τσουνάμι ακρίβειας και αισχροκέρδειας», αποτελεσματικότητας των κυβερνητικών μέτρων για την ακρίβεια, την επισιτιστική κρίση, την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων και την αύξηση του βασικού μισθού, την αντιμετώπιση αυξήσεων των τιμών σε είδη πρώτης ανάγκης, αγροτικά, κτηνοτροφικά είδη και ενέργεια, για το «αδιέξοδο που έχει οδηγηθεί ο πρωτογενής τομέας».

5.1.3. Για την ορθή λειτουργία του κράτους

(διαχείριση των συνεπειών των φυσικών καταστροφών και των ακραίων καιρικών φαινομένων και αποφυγή δυστυχημάτων)

• Διαχείριση συνεπειών φυσικών καταστροφών και ακραίων καιρικών φαινομένων

Η ανάγκη στήριξης επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών, αγροτών, νοικοκυριών και, εν γένει, πληγέντων από φυσικές καταστροφές είναι ένα αντικείμενο κοινοβουλευτικού ελέγχου που διατρέχει οριζόντια όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες.

Ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα στις 25 Αυγούστου 2021 για τη διαχείριση των καταστροφικών πυρκαγιών κυρίως, στην Εύβοια και Αττική και τα μέτρα αποκατάστασης. Για το ίδιο θέμα είχε προηγηθεί **αίτημα προ ημερησίας διατάξεως συζήτησης** της εκλιπούσας Φ. Γεννηματά «για επίσπευση επανέναρξης εργασιών της Βουλής και διεξαγωγή προ ημερησίας διατάξεως συζήτησης για τις συνέπειες των καταστροφικών πυρκαγιών».

Στις 27 Ιανουαρίου 2022 η **πρόταση δυσπιστίας** κατέθεσε ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. αναφερόταν, μεταξύ άλλων και στη διαχείριση από την Κυβέρνηση της κακοκαιρίας «Ελπίδα» συγκεκριμένα η πρόταση ανέφερε ότι : «... Η Αττική παραδόθηκε στην κακοκαιρία, οδηγοί εγκλωβίστηκαν για ώρες, χιλιάδες νοικοκυριά παρέμειναν χωρίς ηλεκτρισμό ...».

Ο **τακτικός κοινοβουλευτικός έλεγχος** ανέδειξε, κυρίως, θέματα για την οικονομική στήριξη επιχειρήσεων, την επίσπευση αποζημιώσεων πληγέντων αγροτών, τις τεράστιες απώλειες σε φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, την καταβολή αποζημιώσεων Δήμων σε πολίτες, την αντιμετώπιση των καταστροφών, την αποκατάσταση ζημιών, αντιπλημμυρικά έργα, αποζημιώσεις πληγέντων και ελλείψεις σε υποδομές στη Θεσσαλία για τη θεομηνία «ΙΑΝΟΣ», αποζημίωση από θεομηνίες και οικονομική ενίσχυση παραγωγών (πορτοκαλοπαραγωγών, ελαιοκαλλιεργητών, ρητινοκαλλιεργητών) που επλήγησαν από την κακοκαιρία «ΜΗΔΕΙΑ».

Ειδικότερα, το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τον τακτικό κοινοβουλευτικό έλεγχο και στην Ώρα Πρωθυπουργού, για την ανάδειξη ζητημάτων αποζημιώσεων για γεωργικές καταστροφές και μέτρων στήριξης του πρωτογενούς τομέα, καθώς και τη στήριξη επιχειρήσεων και ιδιωτών και την υποστήριξη μαθητών σε σεισμόπληκτες περιοχές.

•**Θέματα υποδομών και ασφάλειας συγκοινωνιακού δικτύου**

Στον **τακτικό κοινοβουλευτικό έλεγχο** τέθηκαν ζητήματα για την ολοκλήρωση δημοσίων μεγάλων οδικών έργων, συντήρηση, επέκταση και ασφάλεια συγκοινωνιακού δικτύου (μέσα σταθερής τροχιάς: τρένο, προαστιακός, μετρό). Στις 14 Μαρτίου 2023, το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ υπέβαλε μία (1) **επίκαιρη επερώτηση** με θέμα: «Το τραγικό σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη και οι ευθύνες, η ολιγωρία, η κακοδιαχείριση και η αδράνεια του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για τη λειτουργία του σιδηροδρομικού τομέα».

5.1.4. Για το ιδιωτικό χρέος και ζητήματα πτωχευτικού κώδικα

Στις 22 Οκτωβρίου 2020, η Κ.Ο. ΣΥ.ΡΙΖ.Α., κατέθεσε **πρόταση δυσπιστίας** κατά του τέως Υπουργού Οικονομικών κ. Χρήστου Σταϊκούρα για νομοθετικές πρωτοβουλίες του σε ζητήματα του πτωχευτικού κώδικα.

Στον **τακτικό κοινοβουλευτικό έλεγχο**, το ΚΙΝ.ΑΛ. αναδείκνυε σταθερά, καθ' όλη τη διάρκεια της τετραετίας, το ζήτημα του ιδιωτικού χρέους και της προστασίας των δανειοληπτών. Το ζήτημα αυτό περιλαμβάνεται, επίσης, και στη θεματική των κοινοβουλευτικών ομάδων ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και ΜΕΡΑ25.

5.1.5. Για ζητήματα Δημοκρατίας, θεσμών, ποιότητας του πολιτεύματος και έλλειψης διαφάνειας

Τα ζητήματα Δημοκρατίας, θεσμών και ποιότητας του πολιτεύματος περιλαμβάνονται, κυρίως, στη θεματική των ειδικών διαδικασιών και ελάχιστα στη θεματική του τακτικού κοινοβουλευτικού ελέγχου. Τα ζητήματα έλλειψης διαφάνειας κυρίως ως προς τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος αναδεικνύονται στη θεματολογία των ειδικών διαδικασιών και του τακτικού κοινοβουλευτικού ελέγχου (των επικαίρων επερωτήσεων και της Ώρας του Πρωθυπουργού).

Η ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. έθεσε υψηλά στην «πολιτική ατζέντα» ζητήματα Δημοκρατίας, θεσμών, ποιότητας πολιτεύματος, διαφάνειας και διαχείρισης δημοσίου χρήματος. Αυτό το επεδίωξε κυρίως, μέσω των ειδικών διαδικασιών όπως προτάσεων δυσπιστίας, συζήτησης προ ημερησίας διατάξεως, εξεταστικής επιτροπής ή επίκαιρων επερωτήσεων και επίκαιρων ερωτήσεων στον Πρωθυπουργό.

Στις 25 Φεβρουαρίου 2021, **ο Πρωθυπουργός ενημέρωσε το Σώμα** για «την ποιότητα της Δημοκρατίας και του Δημοσίου Διαλόγου». Της ενημέρωσης του Πρωθυπουργού είχε προηγηθεί το από 23/12/2020 **αίτημα για προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση** στη Βουλή του Προέδρου του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με θέμα «Η λειτουργία της Δημοκρατίας στον τόπο μας, το έλλειμα διαφάνειας και λογοδοσίας της κυβερνητικής εξουσίας, απέναντι στο Κοινοβούλιο αλλά και την ελληνική κοινωνία».

Για το ζήτημα των παρακολουθήσεων, το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ υπέβαλε, τον Αύγουστο του 2022, μία **(1) πρόταση για σύσταση Εξεταστικής Επιτροπής** με θέμα την «Εξέταση της υπόθεσης παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ και ευρωβουλευτή κ. Νίκου Ανδρουλάκη από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών [ΕΥΠ] ή και από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα...».

Στις 26 Αυγούστου 2022 υλοποιείται το αίτημα του Προέδρου του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. για τη διεξαγωγή **προ ημερησίας διάταξης συζήτησης** στη Βουλή για «τις παρακολουθήσεις από την υπαγόμενη στον Πρωθυπουργό ΕΥΠ πολιτικών αντιπάλων του και δημοσιογράφων». Επίσης, οι βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. υπέβαλαν **οκτώ (8)¹⁹ επίκαιρες ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό** κ. Κυριάκο Μητσοτάκη για τις παρακολουθήσεις πολιτικών αντιπάλων με επίσημες επισυνδέσεις από την ΕΥΠ ή το predator ή σχετικά με τους τίτλους σπουδών του Διοικητή της ΕΥΠ.

Τέλος, στις 25 Ιανουαρίου 2023, η ΚΟ ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κατέθεσε μία **(1) πρόταση δυσπιστίας** κατά της Κυβέρνησης με θέμα τις **«υποκλοπές»**.

Για τα θέματα έλλειψης διαφάνειας και κατασπατάλησης του δημόσιου χρήματος είχε υποβληθεί όπως προαναφέραμε, από τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. μία **πρόταση για σύσταση εξεταστικής επιτροπής**, στις 11 Οκτωβρίου 2021 με θέμα «τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος». Επίσης, η ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. υπέβαλε επερωτήσεις και **επίκαιρες επερωτήσεις** με θέμα: «Απευθείας αναθέσεις δημόσιων συμβάσεων χωρίς διαφάνεια και έλεγχο», την «αύξηση του κόστους» της Συμφωνίας για το Διεθνές Κέντρο Αεροπορικής Εκπαίδευσης της Πολεμικής Αεροπορίας στην Καλαμάτα, «το κόστος των αρδευτικών στο Ταμείο Ανάκαμψης», «τα κονδύλια που διατέθηκαν και δαπανήθηκαν για τη διευθέτηση του ρέματος της Συκιάς Χαλκιδικής», τις αμοιβές στελεχών στη ΔΕΗ, την «αδιαφάνεια στη διαχείριση του Ταμείου Ενεργειακής μετάβασης».

¹⁹ Η μία επίκαιρη ερώτηση στον Πρωθυπουργό αποσύρθηκε από τον βουλευτή.

Από τον Πρόεδρο της ΚΟ ΣΥ.ΡΙΖ.Α. υποβλήθηκαν **επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό** με θέμα: τη «στάση της κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς», τα «προγράμματα ελευθέρων επαγγελματιών ψευτοκατάρτισης ...και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος», τη «διαχειριστική διαφάνεια και οικονομική εξυγίανση των πολιτικών κομμάτων» και τα «υπέρογκα μπόνους και καταγγελίες για χειραγώγηση μετοχών» στη ΔΕΗ.

Για τη χρηματική αποζημίωση για την προώθηση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι» γνωστή ως **«Λίστα Πέτσα»** υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του τακτικού κοινοβουλευτικού ελέγχου, ερωτήσεις από τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ σχετικά με τα κριτήρια χρηματοδότησης, καθώς και αιτήματα για κατάθεση εγγράφων (ΑΚΕ) περί των «εκδοθέντων τιμολογίων και περιοδικών δηλώσεων ΦΠΑ των Μηνών Μαρτίου, Απριλίου, Μαΐου και Ιουνίου 2020 των Μέσων Ενημέρωσης που έλαβαν αμοιβή».

Παρατηρούμε ότι, σε αντίθεση με την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο (2015-2019), κατά την ΙΗ' (2019-2023), τα ζητήματα μεταναστευτικού-προσφυγικού, ανομίας και εγκληματικότητας είχαν χαμηλή συμμετοχή στον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ, ιδιαίτερα μετά την απόπειρα μαζικής εισόδου παράτυπων μεταναστών το Φεβρουάριο του 2020, ήταν η, κατεξοχήν, κοινοβουλευτική ομάδα που εστίασε σε ζητήματα μετανάστευσης (παραβίασης συνόρων και παράτυπης εισόδου μεταναστών στον Έβρο, επέκταση του «φράχτη» και ενίσχυση συνοριοφυλακής στον Έβρο, πληρωμής δεδουλευμένων των στρατιωτικών που υπηρετούν στα σύνορα κ.λπ.).

Οι κοινοβουλευτικές ομάδες του ΣΥ.ΡΙΖ.Α, ΚΚΕ, ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ και ΜΕΡΑ 25 ανέδειξαν, κυρίως, το θέμα της «δράσης παρακρατικών στοιχείων» στον Έβρο, καθώς και ζητήματα προστασίας της υγείας των Σωμάτων Ασφαλείας και του στρατού που υπηρετούν στον Έβρο και των αποζημιώσεων τους.

Στην **Ώρα του Πρωθυπουργού** υποβλήθηκαν επίκαιρες ερωτήσεις από την εκλιπούσα Φ. Γεννηματά για το Μεταναστευτικό - Προσφυγικό και από τον κ. Βαρουφάκη για θέματα επαναπροωθήσεων και πολιτογραφήσεων.

Η ΚΟ του ΣΥ.ΡΙΖ.Α υπέβαλε δύο (2) **επίκαιρες επερωτήσεις** με θέμα: την «Επικίνδυνη και αναποτελεσματική η πολιτική που εφαρμόζει η Κυβέρνηση στο προσφυγικό» και το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ μία (1) **επερώτηση** με θέμα «Πρόσβαση αιτούντων άσυλο στις δημόσιες υγειονομικές υπηρεσίες και αντιμετώπιση υγιεινής στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης των νησιών».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ολιστική ανάλυση του κοινοβουλευτικού ελέγχου – αντί για την επιμέρους προσέγγιση – κατά την εξεταζόμενη περίοδο, επί της ουσίας «άνοιξε το μαύρο κουτί» της πολύπλοκης διαδικασίας, μέσω της οποίας πραγματώνεται ο θεσμικός έλεγχος της Κυβέρνησης από την αντιπολίτευση και η δημοκρατική λογοδοσία της στη Βουλή. «Φωτογράφησε» μια ολοκληρωμένη εικόνα του κοινοβουλευτικού ελέγχου: τα εργαλεία του κοινοβουλευτικού ελέγχου που μαζί με τη θεματική τους αναδεικνύουν, ως ενιαίο σύνολο, συγκεκριμένους τομείς πολιτικής.

Στο **μακροεπίπεδο**, η θεματολογία προσδιορίζεται από τις διεθνείς κρίσεις και τις εγχώριες επιπτώσεις τους (κρίση πανδημίας και κρίση ενεργειακού κόστους και ακρίβειας), καθώς και από τα μείζονα γεγονότα που επηρεάζουν το κοινωνικό σύνολο (υποκλοπές και ζητήματα κράτους δικαίου, φυσικές καταστροφές και ακραία καιρικά φαινόμενα, σιδηροδρομική τραγωδία Τεμπών, ιδιωτικό χρέος και προστασία πρώτης κατοικίας). Αναδεικνύεται κοινοβουλευτικά με την αξιοποίηση μέσω υψηλής πολιτικής ορατότητας.

Στο **μικροεπίπεδο**, η θεματολογία προσδιορίζεται από τα ειδικότερα προβλήματα και αιτήματα κοινωνικών ομάδων και επαγγελματικών κατηγοριών, όπως και από τις συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές και παραγωγικές συνθήκες και προβλήματα γεωγραφικών περιοχών της χώρας. Αναδεικνύεται κοινοβουλευτικά κυρίως με τη χρήση γραπτών μέσων.

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι προγραμματικές και πολιτικές αποκλίσεις και συγκλίσεις ανάμεσα στις κοινοβουλευτικές ομάδες αποτυπώνονται στην επιλογή του θέματος, στις επιμέρους παραμέτρους του, όπως και στις προτάσεις για την αντιμετώπισή του.

Κατά τη διάρκεια της ΙΗ΄ κοινοβουλευτικής περιόδου **υποβλήθηκαν** συνολικά σαράντα οκτώ χιλιάδες εκατό σαράντα **(48.140) Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (ΜΚΕ)**. Από αυτά, τα γραπτά ΜΚΕ αναλογούσαν στο 91% του συνόλου και τα προφορικά μόλις στο 9%.

Η Βουλή λειτούργησε **ως forum δημοσίου διαλόγου** μέσω της διαδικασίας του κοινοβουλευτικού ελέγχου. **Συζητήθηκαν** στην Ολομέλεια τρεις χιλιάδες πέντε **(3.005) προφορικά ΜΚΕ και είκοσι μία (21) υποθέσεις ειδικών διαδικασιών**.

Παρά το εξαιρετικά μικρό ποσοστό συμμετοχής τους στον κοινοβουλευτικό διάλογο (1%), οι ειδικές διαδικασίες (προ Ημερησίας διατάξεως συζητήσεις, Ανακοινώσεις της Κυβέρνησης, προτάσεις για εξεταστικές επιτροπές, προτάσεις δυσπιστίας κ.ά.) αποτελούν τα εργαλεία κοινοβουλευτικού ελέγχου με την **«υψηλότερη πολιτική ορατότητα»**. Στις διαδικασίες αυτές, συνήθως, συμμετέχουν ο Πρωθυπουργός και οι Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων. Αυτό σημαίνει ότι η ανταλλαγή απόψεων και επιχειρημάτων διεξάγεται στην Ολομέλεια στο υψηλότερο δυνατό θεσμικό επίπεδο.

Στο σύνολο των σαράντα οκτώ χιλιάδων εκατό σαράντα **(48.140)** ΜΚΕ, ο κοινοβουλευτικός έλεγχος **επικεντρώθηκε**, κυρίως, στους ακόλουθους **τομείς πολιτικής: οικονομίας, κοινωνικής πολιτικής** (υγεία, εργασιακές σχέσεις, κοινωνική ασφάλιση και πρόνοια, παιδεία), **περιβάλλοντος και ενέργειας, πρωτογενούς τομέα, καθώς και υποδομών και μεταφορών.**

Γραπτά ΜΚΕ

Στο υποσύνολο των κατατεθειμένων γραπτών ΜΚΕ **ανά κοινοβουλευτική ομάδα**, τη «μερίδα του λέοντος» είχε ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.) με ποσοστό 25% (10.806 ΜΚΕ).

Πρώτη ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι ότι δεν υπάρχει γραμμική συσχέτιση ανάμεσα στο μέγεθος της κοινοβουλευτικής ομάδας και τον αριθμό γραπτών μέσων που υπέβαλε. Είναι χαρακτηριστικό ότι, δεύτερη κοινοβουλευτική ομάδα σε ποσοστό κατατεθειμένων γραπτών ΜΚΕ, είναι η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ (ποσοστό 24% και 10.556 ΜΚΕ). Ακολουθούν η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (19%), το ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ (13%), το ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (10%) και το ΜΕΤΩΠΟ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ (9%).

Προφορικά ΜΚΕ

Δεύτερη ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι η δυναμική συμμετοχή του ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ στη συζήτηση προφορικών ΜΚΕ (27% και 802 ΜΚΕ), συσχετιζόμενη με το μέγεθος της κοινοβουλευτικής ομάδας του (22 βουλευτές). Ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. είχε, μεν υψηλότερο ποσοστό (34%) προφορικών ΜΚΕ που συζητήθηκαν επί του συνόλου των προφορικών ΜΚΕ που προγραμματίστηκαν, διέθετε, όμως, ογδόντα επτά (87) βουλευτές. Ακολουθούν οι ΚΟ των ΚΚΕ και ΜΕΡΑ25, με ποσοστό 16%. Η κυβερνώσα πλειοψηφία της ΝΔ εύλογα δεν έκανε ιδιαίτερη χρήση των προφορικών ΜΚΕ (5%). Η συμμετοχή της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ στο διάλογο του «τακτικού» κοινοβουλευτικού ελέγχου ήταν 2% (68 ΜΚΕ).

Οι επίκαιρες ερωτήσεις και οι αιτήσεις για αναπάντητες ή εκπρόθεσμα απαντημένες ερωτήσεις και αναφορές ανέρχονταν στο 99% επί του συνόλου των προφορικών ΜΚΕ²⁰. Η **συζήτηση τους στην Ολομέλεια επικεντρώθηκε**, κυρίως, σε **πολιτικές των Υπουργείων Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών.**

Τόσο στα γραπτά όσο και στα προφορικά ΜΚΕ **οι κυριότερες δημόσιες πολιτικές** που μεταφέρθηκαν **ως αιτήματα της κοινωνίας**, μέσω των εκπροσώπων της στη Βουλή των Ελλήνων, **ενέπιπταν στις αρμοδιότητες περίπου των ίδιων Υπουργείων με διαφορετική, όμως, σειρά κατάταξης.**

²⁰ Το υπόλοιπο 1% αφορούσε τις επερωτήσεις και τις επίκαιρες επερωτήσεις.

Η προσέλευση, στην Ολομέλεια, των Υπουργών για να απαντήσουν στις επίκαιρες ερωτήσεις σημείωσε **αύξηση κατά 47,6%** σε σχέση με την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο της διακυβέρνησης του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.. **Κατά τη συζήτηση των επίκαιρων ερωτήσεων, οι Υπουργοί** ανταποκρίθηκαν σε ποσοστό 75,6%.

Συνεπώς, το **επιτελικό κράτος** επέβλεψε και επαύξησε την υποχρέωση της Κυβέρνησης να συμπράττει στον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Ενίσχυσε τον κοινοβουλευτικό διάλογο ως μετρήσιμο ποσοτικό μέγεθος και συνέβαλε στην άσκηση κριτικής και την υπεύθυνη πληροφόρηση βουλευτών και πολιτών.

Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. έθεσε υψηλά στην «πολιτική ατζέντα» ζητήματα Δημοκρατίας, θεσμών, ποιότητας πολιτεύματος, έλλειψης διαφάνειας, κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος και χειραγώγησης της κοινής γνώμης. Αυτό το επεδίωξε, κυρίως, με τις ειδικές διαδικασίες, όπως προτάσεις δυσπιστίας, προ Ημερησίας διατάξεως συζητήσεις, σύσταση εξεταστικής επιτροπής ή με Μέσα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου όπως οι επίκαιρες ερωτήσεις στον Πρωθυπουργό ή οι επίκαιρες επερωτήσεις.

Τα ζητήματα διαχείρισης των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της πανδημίας (δημόσια υγεία, οικονομία, εκπαίδευση, απασχόληση), των συνεπειών της κρίσης ενέργειας και κόστους διαβίωσης (ακρίβεια, αισχροκέρδεια, μέτρα στήριξης επιχειρήσεων, ελευθέρων επαγγελματιών, αγροτών, νοικοκυριών, προστασία εισοδήματος εργαζομένων, αύξηση κατώτατου μισθού, κόστος ενέργειας, πράσινη μετάβαση) και των συνεπειών των φυσικών καταστροφών και των ακραίων καιρικών φαινομένων (καταβολή αποζημιώσεων πληγέντων από θεομηνίες, απώλειες σε φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, αντιμετώπιση των καταστροφών και αποκατάσταση ζημιών, έργα υποδομής) αναδείχθηκαν τόσο από τις ειδικές διαδικασίες κοινοβουλευτικού ελέγχου, όσο και από το σύνολο των γραπτών και προφορικών ΜΚΕ. Ιδιαίτερα αξιοποιήθηκαν Μέσα υψηλής πολιτικής ορατότητας, όπως οι επίκαιρες ερωτήσεις προς τον Πρωθυπουργό ή Μέσα «επιθετικής αντιπολίτευσης» όπως οι επίκαιρες επερωτήσεις.

Τρίτη ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι ότι η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί από μόνη της αντικείμενο κοινοβουλευτικού διαλόγου όπως, ίσως, ήταν αναμενόμενο και μάλιστα στο ύψιστο δυνατό θεσμικό επίπεδο, αλλά συζητείται δευτερογενώς ως μία από τις αιτίες των έκτακτων γεγονότων που κατά καιρούς, προκύπτουν (θεομηνίες, πλημμύρες, πυρκαγιές, ακραία καιρικά φαινόμενα που πλήττουν την αγροτική παραγωγή κ.λπ.). Με αυτό το δεδομένο, τα εργαλεία κοινοβουλευτικού, στο πλαίσιο των οποίων συζητήθηκε η κλιματική αλλαγή ήταν, κυρίως, «ήπιας» αντιπολίτευσης (ερωτήσεις, αναφορές, επίκαιρες ερωτήσεις στους αρμόδιους Υπουργούς) και αξιοποιήθηκαν από το σύνολο των κοινοβουλευτικών ομάδων.

Ειδικότερα οι **κοινοβουλευτικές ομάδες** συμμετείχαν στο forum πολιτικού διαλόγου στη Βουλή προτάσσοντας ως **κύρια θεματολογία**:

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: Θέματα υποδομών και μεταφορών, όπως χρηματοδότηση και αποπεράτωση δημοσίων έργων, ολοκλήρωση οδικών έργων, συντήρηση οδικού δικτύου, χάραξη νέων δικτύων και θέματα κώδικα οδικής κυκλοφορίας. Θέματα πρωτογενούς τομέα, με έμφαση στις επιδοτήσεις, τις αποζημιώσεις του ΕΛΓΑ για γεωργικές καταστροφές, των αγροτών που επλήγησαν από κακοκαιρία, την ενίσχυση παραγωγών, χρηματοδοτήσεις αγροτών και κτηνοτρόφων, οικονομική ενίσχυση ελαιοτριβείων για το ενεργειακό κόστος. Μέτρα στήριξης επιχειρήσεων και εργαζομένων, μείωση φόρου καυσίμων, οικονομική ενίσχυση επιχειρήσεων, καταβολή επιδομάτων στους ΑμεΑ, τρίτεκνους πολύτεκνους, καθώς και χρηματοδότηση Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ). Θέματα Σωμάτων Ασφαλείας και στρατιωτικού προσωπικού: στελέχωση αστυνομικών τμημάτων, εθελοντές μακράς θητείας, βαθμολογικής εξέλιξης, μισθολογικά και υγειονομικά θέματα στρατιωτικού προσωπικού και ειδικότερα, κρατήσεις στα μετοχικά ταμεία. Ζητήματα παραβατικής συμπεριφορά εφήβων, δομών προστασίας θυμάτων βίας και εγκληματικότητας.

ΣΥ.ΡΙΖ.Α.: Θέματα Δημοκρατίας, θεσμών, ποιότητας πολιτεύματος, έλλειψης διαφάνειας, κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος και χειραγώγησης της κοινής γνώμης. Θέματα υγείας: ελλείψεις σε νοσοκομεία και κέντρα υγείας σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και σε ιατρικό εξοπλισμό, προβλήματα σε δομές ψυχικής υγείας. Μέτρα στήριξης νοικοκυριών, επιχειρήσεων, πρωτογενούς τομέα και της μεσαίας τάξης, λόγω της πανδημίας, της ενεργειακής κρίσης, των θεομηνιών. Έργα αποκατάστασης υποδομών από ζημιές λόγω θεομηνίας και αντιπλημμυρικά έργα. Προστασία οφειλετών-δανειοληπτών και της Α' κατοικίας. Θέματα παιδείας: ελλείψεις εκπαιδευτικών, συντμήσεις τμημάτων, στεγαστικό πρόβλημα φοιτητών και εκπαιδευτικών, εκπαίδευση προσφύγων, κατάργηση πανεπιστημιακών τμημάτων, αναγνώριση σπουδών και επαγγελματικών προσόντων, σχολικός εκφοβισμός, σχολικά γεύματα, αλλαγή στο σύστημα εισαγωγής στα πανεπιστήμια.

ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ: Μέτρα στήριξης σε πρωτογενή τομέα, νοικοκυριά και επιχειρήσεις, εξαιτίας του κορωνοϊού, της αύξησης κόστους διαβίωσης, των φυσικών καταστροφών (προστασία θέσεων εργασίας, στήριξη εργαζομένων και επιχειρήσεων λόγω κορωνοϊού, καταβολή επιδομάτων, στήριξη κλάδων εστίασης και τουρισμού, ελλείψεις σε νοσοκομεία, κέντρα υγείας, κόστος και επιδότηση θέρμανσης, μέτρα στήριξης επιχειρήσεων και ιδιωτών, ακρίβεια, αισχροκέρδεια, επισιτιστική κρίση, μείωση ΦΠΑ, εισοδηματική ενίσχυση μισθωτών και συνταξιούχων, προγράμματα στήριξης, συνθήκες εργασίας, εργασιακά δικαιώματα, μέτρα στήριξης μαθητών, νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε σεισμόπληκτες περιοχές). Θέματα πρωτογενούς τομέα και ειδικότερα: ενισχύσεις πρωτογενούς τομέα, προστασία παραγωγής, διεύρυνση των προϊόντων προς επιδότηση και ελάχιστη αποζημίωση, καταγραφή και αποζημιώσεις από θεομηνίες (ΕΛΓΑ), καθυστερήσεις στην καταβολή των στρεμματικών ενισχύσεων (*de minimis*), επιδόματα αλιέων, κόστος αγροτικού ρεύματος, κόστος παραγωγής (φυτοφάρμακα, ζωοτροφές), εργάτες γης κ.ά. Θέματα που αφορούσαν την ποιότητα του πολιτεύματος (υποκλοπές), καθώς και θέματα οικονομίας, κοινωνικής ασφάλισης και χρηματοπιστωτικού συστήματος την επιστρεπτέα προκαταβολή, την προστασία δανειοληπτών με έμφαση στις πυρόπληκτες περιοχές, τη ρύθμιση για οφειλές σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία. Τέλος, ζητήματα δημόσιων έργων, οικοδομικών άδειων και χωροταξικού σχεδιασμού και δασικών χαρτών και τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών προγραμμάτων.

ΚΚΕ: εργασιακές σχέσεις, σχετικά με τα εργασιακά δικαιώματα, τις καταχρηστικές απολύσεις, τις συμβάσεις εργασίας, τις επαγγελματικές σχολές ΟΑΕΔ, την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την πραγματοποίηση ελέγχων από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) για τις συνθήκες εργασίας και τον έλεγχο των εργατικών ατυχημάτων. Θέματα παιδείας και σχολικών υποδομών, όπως ελλείψεις εκπαιδευτικού προσωπικού, το στεγαστικό πρόβλημα των φοιτητών και των εκπαιδευτικών, μέτρα προστασίας της υγείας φοιτητών και καθηγητών, δημιουργία πανεπιστημιακών τμημάτων, μεταφορά μαθητών, διενέργεια ελέγχων για την αντισεισμική προστασία σχολείων και κτηρίων σε όλη την χώρα. Θέματα υγείας, όπως ελλείψεις ιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού σε νοσοκομεία, κέντρα υγείας, μέτρα προστασίας εξαιτίας του κορωνοϊού, κλίνες Covid 19 και ΜΕΘ, την υγειονομική προστασία εργαζομένων και τη φαρμακευτική περίθαλψη.

Τέλος, θέματα εισοδηματικής ενίσχυσης μισθωτών και συνταξιούχων, καθώς και εκπόνησης σχεδίου δράσης για τη ΛΑΡΚΟ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ- ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ: θέματα προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων [υγειονομική περίθαλψη εν ενεργεία στρατιωτικών, βοήθημα Οικογενειακής ή Επαγγελματικής Αυτοτέλειας (ΒΟΕΑ) για τα τέκνα Προσωπικού του Στρατού Ξηράς, υπηρεσία στρατιωτικού προσωπικού σε Τοπικά Συντονιστικά Κέντρα Διαχείρισης Προσφυγικής Κρίσης] και οικονομική ενίσχυση ένστολου προσωπικού. Ζητήματα μετανάστευσης και εξωτερικής πολιτικής, όπως παραβίασης των συνόρων και παράτυπης εισόδου μεταναστών στον Έβρο, επέκταση του «φράχτη» και ενίσχυση συνοριοφυλακής στον Έβρο, για τη Συμφωνία Πρεσπών, το Μνημόνιο Λιβύης - Τουρκίας, την ανάγκη καθορισμού της ελληνικής ΑΟΖ. Θέματα πρωτογενούς τομέα, όπως μέτρα ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα, ενιαία αίτηση ενίσχυσης αγροτών, πρόγραμμα βιολογικής καλλιέργειας, κτηνοτρόφων, στήριξη αλιείων και πωλητών λαϊκών αγορών, επιδοτήσεις στη μελισσοκομία, αποζημιώσεις πρωτογενούς τομέα. Θέματα υγείας: ελλείψεις ιατρικού προσωπικού σε νοσοκομεία, στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, συντήρηση νοσοκομειακών κτιρίων. Θέματα οικονομίας και χρηματοπιστωτικού τομέα: ρύθμιση φορολογικών οφειλών, κλείσιμο τραπεζικών καταστημάτων, προμήθειες τραπεζών, για τους πλειστηριασμούς κατοικιών, κυρίως των παλιννοστούντων, καθώς και για τις οφειλές στους ΟΤΑ, τις δανειοδοτήσεις Δήμων και τις χρηματοδοτήσεις ΜΚΟ.

ΜΕΡΑ25: Θέματα περιβάλλοντος και πράσινης μετάβασης, όπως διαχείριση αποβλήτων, ΧΥΤΑ, ανακύκλωση, προστασία του περιβάλλοντος, ανεμογεννήτριες, ηχορύπανση, φωτοβολταϊκά, αιολικά πάρκα, υποβάθμιση περιοχών NATURA, προστασία δασών, διάβρωση ακτών, κόστος ενέργειας. Ζητήματα αστυνομικής βίας και μετανάστευσης: αστυνομική βία, «άρση δημοκρατικών δικαιωμάτων με πρόσχημα την πανδημία», κατάχρηση εξουσίας, συνθήκες διαβίωσης κρατούμενων, κατάργηση εσωτερικών συνόρων για τους πρόσφυγες, επαναπροωθήσεις στο Αιγαίο, τις προϋποθέσεις πολιτογραφήσεων. Θέματα υγείας: συνταγογράφηση ανασφάλιστων, Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης, ελλείψεις ιατρών και νοσηλευτικού προσωπικού σε νοσοκομεία, ελλείψεις φαρμάκων χρόνιων παθήσεων, ενίσχυση ΤΟΜΥ, παράλληλο σύστημα καταγραφής κρουσμάτων covid 19 στον ΕΟΔΥ, υπερωρίες και εφημερίες υγειονομικού προσωπικού. Θέματα παιδείας: ελλείψεις εκπαιδευτικού προσωπικού στην καλλιτεχνική εκπαίδευση και ειδική αγωγή, συγχωνεύσεις τμημάτων, εξεταστέα ύλη, μεταφορά μαθητών, σχολική σίτιση, τράπεζα θεμάτων, συνδικαλιστικά δικαιώματα εκπαιδευτικών, υποβάθμιση καλλιτεχνικών σπουδών. Θέματα οικονομίας και χρηματοπιστωτικού συστήματος: ιδιωτικό χρέος, επανακρατικοποίηση Τράπεζας Πειραιώς, αύξηση του κατώτατου μισθού, άνιση μεταχείριση υπαλλήλων υπουργείων, εργαζόμενοι ΛΑΡΚΟ, συμβασιούχοι, στήριξη σεισμόπληκτων και πυρόπληκτων, στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων λόγω ενεργειακού κόστους, καθώς και ζητήματα στέγασης αθίγγανων και έλλειψης προσωπικού σε Δήμους.

insocial

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΙΑ ΤΗ **ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**

 Λυκαβηττού 11, 10672 Αθήνα 213 029 2500 • 213 029 2503

 www.in-social.gr info@insocial.gr